

Uusi
Jalostuksen tavoiteohjelma
2026-2030

Picardienpaimenkoira

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt

18.1.2025
nn.nn.nnnn
nn.nn.nnnn

1. YHTEENVETO.....	3
2. RODUN TAUSTA.....	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	6
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	6
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	14
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	14
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	15
4.2.4 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	21
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	23
4.3 TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN.....	23
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	23
4.3.2 Muut rodussa todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	24
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	29
4.3.4 Lisääntyminen.....	30
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	32
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	32
4.4. Ulkomuoto.....	32
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	36
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	39
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	39
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	40
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	43
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	44
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	46
7. LÄHTEET.....	46

1. YHTEENVETO

Picardienpaimenkoiran alkuperäinen käyttötarkoitus oli lammaslaumojen kuljetus ja vartiointi, ja nykyään koira toimii aktiivisena harrastus- ja lenkkikaverina. Rodun rakenne tukee näitä tarkoituksia, ja liioiteltuja piirteitä tulee välttää.

Rodun itsenäinen luonne asettaa koulutukselle haasteita ja picardienpaimenkoirat soveltuvat parhaiten aktiivisiin harrastuksiin, jotka vastaavat niiden alkuperäisiä tarpeita, mutta harva picardi kilpailee korkeilla tasoilla. Picardienpaimenkoirien näyttelykäynnit ovat pysyneet melko samana vuosina 2020–2024. Ennen koronaa käyntejä oli enemmän. Rodulle ei ole omaa jalostustarkastusta Suomessa, mutta suomalaisia koiria on osallistunut Ranskassa pidettyihin jalostustarkastuksiin.

Picardienpaimenkoirien perinnöllinen monimuotoisuus Suomessa on erittäin alhainen, mikä herättää huolta rodun elinvoimaisuudesta ja tulevaisuudesta. Rotu on ollut Suomessa pieni ja harvinainen siitä lähtien, kun se tuotiin maahan, ja vuoden 2024 arvioitu kokonaismäärä Suomessa on vain noin 40–50 yksilöä. Rekisteröityjä pentueita on rodun historian aikana ollut vain 16, ja pentueiden määrä vuosittain on pysynyt hyvin alhaisena. Tämä rajallinen populaatiokoko rajoittaa jalostukseen käytettävien yksilöiden määrää ja tekee rodusta erityisen alttiin geneettiselle monimuotoisuuden menetykselle.

Vaikka sukusiitosaste on Suomessa säilynyt pääosin matalana, tämä saattaa osittain johtua epätäydellisistä sukutaulutiedoista, jotka voivat peittää todellista geneettistä tilannetta. Jalostuksessa käytettyjen koirien sukulaisuussuhteet, matadorijalostuksen vaikutukset sekä sukulinjojen epätasainen hyödyntäminen ovat entisestään kaventaneet geneettistä monimuotoisuutta. Näin ollen rodun tehollinen populaatiokoko Suomessa on alle 50 yksilöä, mikä on huolestuttavan alhainen taso. Kansainvälisenä vertailukohtana pidetään usein vähintään 100 yksilön tehollista populaatiokokoa, joka on minimivaatimus perinnöllisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Jalostuskoirien käyttö on ollut epätasaista, ja suosituimmat yksilöt ovat saattaneet vaikuttaa merkittävästi nykyiseen kantaan, mikä lisää sukusiitosriskiä tulevaisuudessa. Jalostukseen käytettyjen koirien keski-ikä on vaihdellut vuosittain, mutta pienet yksilömäärät tekevät tilastollisesti merkittävien trendien havaitsemisesta haastavaa.

Rodun elinvoimaisuuden turvaaminen vaatii toimenpiteitä sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Jalostusvalinnoissa tulisi suosia mahdollisimman laajaa yksilöiden käyttöä ja välttää liian intensiivistä jalostusta harvoilla suosituilla koirilla. Kansainvälinen yhteistyö on myös kriittistä, jotta uusia geneettisiä linjoja voidaan tuoda mukaan ja välttää rodun monimuotoisuuden edelleen kaventuminen. Lisäksi rotuun liittyvän tiedon, kuten sukutaulujen ja terveystietojen, tarkentaminen voisi auttaa paremmin ymmärtämään ja hallitsemaan geneettisiä riskejä.

Rodulle ei ole asetettu PEVISA-ohjelmaa, mutta useita perinnöllisiä sairauksia, kuten silmä- ja nivelongelmia sekä autoimmuunisairauksia, on raportoitu. Näistä kaikki raportoidut ovat aina erityisen huolestuttavia perimän kaventumisen vuoksi. Lisäksi yksittäisiä tapauksia mm. sydänsivuäänistä, ristisidevammoista ja vatsalaukun kiertymästä on havaittu. Rodun keskimääräinen elinikä ja kuolinsyyt ovat huonosti dokumentoituja, mikä hankaloittaa rodun terveyden ja elinvoimaisuuden seuranta.

Rodun jalostussuunnitelma vuodelle 2025–2030 painottaa sukusiitosasteen pitämistä alhaisena sekä luonteen ja terveyden kartoittamista entistä tarkemmin, muun muassa luonnetestausten ja

MH-kuvausten lisäämisellä. Tavoitteena on, että mahdollisimman monet jalostuskoirat testataan luonteen osalta, ja suositellaan myös terveystutkimuksia, kuten silmä-, sydän- ja luustotutkimuksia.

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla rodunomaisia sekä ulkomuodoltaan että luonteeltaan, ja niiden on oltava vapaita vakavista perinnöllisistä sairauksista. Yhdistelmiä suunniteltaessa pyritään valitsemaan yksilöitä, jotka täydentävät toisiaan virheiden välttämiseksi. Jalostuksessa pyritään hallitsemaan pientä populaatiota siten, että pentujen tarjonta ei ylitä kysyntää, ja sukusiitosprosentti pidetään maksimissaan 3,5%:ssa. Rakenteellisesti jalostettavien koirien on oltava rodunmukaisia ilman liioiteltuja piirteitä, ja jalostuksen suunnittelussa otetaan huomioon koiran terveystilanne.

Rotujärjestö on mukana tukemassa jalostustyötä, järjestämällä koulutuksia, jakamalla tietoa ja seuraamalla jalostustavoitteiden toteutumista. Jalostustoimikunta seuraa JTO:n vaikutuksia ja esittää tarvittaessa toimenpiteitä rodun tulevaisuuden turvaamiseksi.

2. RODUN TAUSTA

Picardienpaimenkoiran juuret ovat Ranskassa, jossa sen alkuperäinen tehtävä oli paimentaa ja vartioida lammas ja nauta laumoja. Nykyisin rotua näkee harvoin alkuperäisessä työssään, mutta Ranskassa sen paimennus-ominaisuuksia vaalitaan edelleen paimennustaipumus- ja luonne-testeillä, joita järjestetään jalostus-tarkastusten yhteydessä. Picardienpaimenkoira on tänä päivänä monipuolinen harrastuskoira ja rakastettu perheenjäsen.

Picardienpaimenkoiran historia ulottuu pitkälle menneisyyteen, mutta sen tarkka alkuperä ei ole täysin tiedossa. Ei voida varmasti sanoa, että picardienpaimenkoira olisi lähtöisin nimenomaan Picardien alueelta. On mahdollista, jopa todennäköistä, että näitä koiria olisi esiintynyt laajemmalla alueella, sillä karkeakarvaiset lammas- ja karjakoirat olivat tyypillisiä kaikkialla Luoteis-Euroopassa. Ensimmäiset picardienpaimenkoirat arvioitiin näyttelyssä vuonna 1863 beaucenpaimenkoirien ja brienpaimenkoirien kanssa samassa luokassa. Vuonna 1898 rotu todettiin omaksi itsenäiseksi rodukseen. Ensimmäisen rotumääritelmän laati Paul Megnin vuonna 1922, ja rotu tunnustettiin lopullisesti vuonna 1925.

Rodun kehitys polki paikallaan aina toiseen maailmansotaan asti, mutta sodan jälkeen rodun elvytys alkoi toden teolla. Jalostuskäyttöön etsittiin tyypillisimpiä yksilöitä rodun alkuperäiseltä alueelta Picardien maakunnasta. Kynologi Robert Montenot perusti vuonna 1955 yhdistyksen nimeltä *Les Amis du Berger Picard*, joka sai virallisen tunnustuksen vuonna 1959.

Catherine des Hauts Chesnaux, rodun ensimmäinen valio, 1959.

Ranskan kennelliitto (S.C.C) hyväksyi uuden rotumääritelmän vuonna 1964, ja nykyinen FCI:n hyväksymä rotumääritelmä laadittiin vuonna 2008 rotuyhdistyksen puheenjohtajan J.C. Lariven ja hänen johtamansa komitean toimesta yhteistyössä R. Triquet'n kanssa. Suomen Kennelliitto vahvisti rotumääritelmän vuonna 2010.

Picardienpaimenkoiralla on useita sukulaisrotuja, jotka kuuluvat samaan ranskalaiseen paimenkoira-ryhmään, mutta tarkkoja tietoja siitä, mitä rotuja on käytetty picardien jalostuksessa ja kuinka paljon, ei ole saatavilla.

Beaucenpaimenkoira on ollut yksi mahdollinen rotu, joka on saattanut vaikuttaa picardienpaimenkoiran kehitykseen. Rotu on läheinen picardienpaimenkoiralle ja sillä on samankaltaisia paimennusominaisuuksia.

Briard saattaa olla yksi rotu, jonka piirteet voivat olla vaikuttaneet picardien paimennus-ominaisuuksiin koska niillä on samankaltaisia työtehtäviä picardienpaimenkoiran kanssa.

Ensimmäiset picardienpaimenkoirat rekisteröitiin Suomen Kennelliittoon vuonna 1991, kun maahan tuotiin kaksi urosta Ranskasta. Näitä koiria ei kuitenkaan käytetty jalostukseen. Vuodesta 1993 lähtien Kennelliittoon on rekisteröity vuosittain 0–3 uutta tuontikoiraa, poikkeuksena vuosi 2018, jolloin tuonteja oli neljä. On mahdollista, että tuonteja on ollut enemmänkin, sillä kaikki koirat eivät välttämättä ole päätyneet Kennelliiton rekisteriin, eikä niiden määrästä ole aina pidetty tarkkaa kirjaa rodun sisällä.

Suomessa picardienpaimenkoiran kasvatus alkoi vuonna 1999, kun Belgiasta tuotu narttu Tanja Des Cwarneux synnytti ensimmäisen pentueen. Vuoden 2024 loppuun mennessä Suomen

Kennelliittoon on rekisteröity vain 16 Suomessa syntynyttä picardienpaimenkoira pentuetta, mikä heijastaa rodun harvinaisuutta koko sen historian aikana maassamme. (lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rodun harrastava yhdistys, Suomen Picardienpaimenkoirat ry, perustettiin 11.2.2015, ja se toimii rodun ensimmäisenä ja virallisena rotua edustavana kerhona Suomessa. Rodun rotujärjestö on ollut Suomen Palveluskoiraliitto ry vuoteen 2025 asti. Jatkossa yhdistys tulee olemaan Kennelliiton hyväksymän rotujärjestön alaisuudessa.

Yhdistyksen jäsenmäärä on alusta alkaen pysynyt suhteellisen pienenä, noin 20 jäsenen tienoilla. Vaikka jäsenmäärä ei ole kasvanut merkittävästi, se on muodostanut tiiviin ja aktiivisen yhteisön rodun ympärille. Jäsenistön picardienpaimenkoirat edustavat nykyisin vajaa puolta Suomen arvioidusta rodun populaatiosta, mikä kertoo rodun harvinaisuudesta maassamme. Jäsenmäärän pienen koon vuoksi rodun kehitys on ollut suhteellisen hidasta, mutta yhdistyksen jäsenet ovat tiiviisti mukana rodun tulevaisuuden suunnittelussa ja jalostuksessa.

Jalostus-organisaation rakenne on selkeä. Yhdistyksellä on oma jalostustoimikunta, jonka puheenjohtaja valitaan jäsenkokouksessa ja se puheenjohtaja valitsee toimikunnan jäsenet, jotka yhdistyksen hallitus sitten hyväksyy. Jalostustoimikunnan päätehtävä on jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) laatiminen, sen päivittäminen ja ylläpitäminen. Toimikunta tarjoaa myös neuvontaa pennun hankintaa ja rodun erityispiirteitä koskevissa kysymyksissä. Lisäksi jalostustoimikunta antaa jalostusneuvontaa kasvattajille ja seuraa rodun terveystilannetta. Yhdistyksen jalostustoimikunta kerää ja ylläpitää tietoa rodun terveydestä sekä koordinoi mahdollisia jalostus tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä rodun tulevaisuuden turvaamiseksi.

Yhdistys ja sen jalostustoimikunta pyrkivät edistämään rodun tunnettavuutta ja hyvinvointia Suomessa ja tarjoavat jatkuvaa tukea sekä neuvoja rodun tulevaisuutta pohtiville kasvattajille ja koiranomistajille.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus viittaa sen geenimuotojen (alleelien) monipuolisuuteen, ja se on myös käsite jalostuspohjan laajuudelle. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia eri versioita samalla geenillä on tarjolla. Tämä lisää mahdollisuuksia saada geenipareihin heterotsygotiaa, mikä puolestaan lisää yksilöiden elinvoimaa ja suojaa perinnöllisten vikojen ja sairauksien ilmenemistä.

Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmän kannalta. Geeni kirjon kaventuminen voi johtaa erilaisiin terveysongelmiin, kuten tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostuksen ja perinnöllisen edistymisen mahdollisuus perustuu siihen, että koirien välillä on riittävästi perinnöllistä vaihtelua.

Vaikka koirarotu olisi suuri, sen perinnöllinen monimuotoisuus voi silti olla rajoittunutta, jos vain pientä osaa rodun yksilöistä ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen. Myös, jos tietyt koirat tuottavat suhteettoman suuren määrän jälkeläisiä, ne voivat levittää geeniversioitaan koko

rotuun. Tällöin voi ilmetä uusia perinnöllisiä sairauksia tai vikoja. Vähitellen on yhä vaikeampaa löytää jalostukseen koiria, joilla ei ole kyseistä mutaatiota. Ihannetilanteessa jalostukseen valitaan koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

(Lähde: Kennelliitto, ”Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja” MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

2024 Suomessa tiedetään olevan 40-50 yksilöä. Rekisteröityjä Suomen Kennelliittoon on 41. Tämä luku on kuitenkin arvio, koska tarkkaa tietoa elossa olevista yksilöistä ei ole tiedossa.

Populaation koolla ja rakenteella tarkoitetaan Suomessa rekisteröityjen picardienpaimenkoirien määrää sekä niiden keskinäisiä sukulaisuuksia. Näihin tekijöihin vaikuttavat vuosittain tehtävät paritukset, pentueiden määrä ja jalostukseen valittujen ulkomaisten koirien määrä. Lisäksi merkitystä on sillä, kuinka läheistä sukua ulkomaiset koirat ovat Suomen olemassa olevalle kannalle.

Nykytilanteessa monet Suomeen tuodut koirat ovat läheistä sukua paitsi toisilleen myös jo täällä oleville koirille. Tämä kaventaa rodun geneettistä monimuotoisuutta Suomessa ja vaikuttaa rodun jalostuksen tulevaisuuteen.

TAULUKKO 1. Vuositilasto - rekisteröinnit 2009–2024 (Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)																
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Pennut (kotimaiset)		2		7	7	1	3	6	1				10	8	4	17
Tuonnit	3	2		1	1		4	2		3	3		1	3	1	1
Rekisteröinnit yht.	3	4		8	8	1	7	8	1	3	3		11	11	5	18
Pentueet		1		1	1	1	1	1	1				1	1	1	2
Pentueko		2,0		7,0	7,0	1,0	3,0	6,0	1,0				10,0	8,0	4,0	8,5
Kasvattajat		1		1	1	1	1	1	1				1	1	1	2
Jalostukseen käytetyt eri urokset																
- kaikki		1		1	1	1	1	1	1				1	1	1	2
- kotimaiset		1				1		1								
- tuonnit				1	1								1	1	1	
- ulkomaiset		0		0	0	0	1	0	1				0	0	0	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä		6 v 5 kk		3 v 4 kk	2 v 1 kk	2 v 5 kk	5 v 3 kk	9 v 7 kk	6 v 11 kk				4 v 5 kk	4 v	6 v 6 kk	6 v 11 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut																
- kaikki		1		1	1	1	1	1	1				1	1	1	2
- kotimaiset				1									1	1		
- tuonnit		1			1	1	1	1	1						1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä		4 v		4 v	5 v 7 kk	2 v 11 kk	3 v 1 kk	2 v 8 kk	4 v 5 kk				2 v 7 kk	3 v 10 kk	6 v 5 kk	3 v 7 kk
Isoisät		2		2	2	2	2	2	2				2	2	2	4
Isoäidit		2		2	2	2	2	2	2				2	2	2	4

Sukusiitos- prosentti		1,17 %		0,00 %	0,00 %	1,42 %	1,95 %	0,00 %	0,00 %				3,13 %	0,00 %	0,78 %	1,01 %
--------------------------	--	-----------	--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	--	--	--	-----------	-----------	-----------	-----------

Suomessa picardienpaimenkoirien rekisteröintimäärät ovat pysyneet erittäin pieninä, mikä johtuu vähäisestä kasvattajien ja jalostuskoirien määrästä. Rodun koko historian aikana maassa on rekisteröity vain 16 pentuetta, joissa on yhteensä 83 pentua. Pentujen rekisteröintimäärät ovat viime vuosina laskeneet, mikä osaltaan myös johtuu pienemmistä ja yhä harvemmista pentueista.

Tuontikoirien vuosittainen keskimääräinen lukumäärä vuosina 2009–2024 on 2 koiraa vuodessa (vuotuinen vaihtelu 0–4 kpl). Tuontikoirien rekisteröintimäärissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta tarkastelujaksolla. Kaikkia tuontikoiria ei välttämättä rekisteröidä Suomen Kennelliittoon, mutta tämä on vain satunnaista eikä merkittävästi vaikuta kokonaismäärään.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Tarkastelujaksolla vuosina 2009–2024 keskimääräinen jalostuskäytön ikä uroksille on noin 5 vuotta ja 5 kuukautta, ja nartuille noin 3 vuotta ja 7 kuukautta. Rodun jalostuskäytön ikä on vaihdellut vuosittain kohtalaisesti, mutta vaihtelun merkitys jää vähäiseksi huomioiden pienet pentue- ja yksilömäärät.

Urokset:

- Jalostuskäytön ikä vaihtelee 2 vuoden ja 1 kuukauden (2020) ja 9 vuoden ja 7 kuukauden (2017) välillä.
- Tämä tarkoittaa noin **7 vuoden vaihteluväliä**, mikä on merkittävä absoluuttisesti, mutta käytännössä harva lukuisten jalostus yksilöiden vuoksi tilastollisesti vähemmän merkityksellistä.

Nartut:

- Jalostuskäytön ikä vaihtelee 2 vuoden ja 7 kuukauden (2012) ja 6 vuoden ja 5 kuukauden (2010) välillä.
- Narttujen vaihteluväli on **noin 3 vuotta**, mikä on maltillisempi kuin uroksilla, mutta pienten lukujen vuoksi myös tämä vaihtelu voi olla satunnaista.

Pienet rekisteröintiluvut ja jalostukseen käytettyjen yksilöiden vähäinen määrä (yleensä 0–1 per vuosi) tekevät vaihtelusta tilastollisesti epäluotettavan. Yhden yksilön iän muutos voi vaikuttaa merkittävästi keskiarvoon, mikä korostaa, että rodun jalostuskäytön ikä ei voi antaa pitkälle meneviä johtopäätöksiä ilman suurempaa populaatiota.

Vaikka vaihtelu on suurta, rodun harvalukuisuus ja pienen otoksen vuoksi tilastollista merkitystä on vaikea arvioida. Jalostus iät heijastavat enemmän yksittäisten kasvattajien valintoja kuin rodun yleistä tilaa.

Sukusiitos

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25%, puolisisar parituksessa 12,5% ja serkus parituksessa 6,25%. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisar parituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5%. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiin tuloon on puolisisar parituksessa 12,5%. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeli yhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitos yhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymis vaikeuksia, pentu kuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitos taantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25%. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50%. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. Sukusiitosaste muilla, kuin kotimaisilla roduilla, on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten sukusiitosaste on aliarvio todellisesta tilanteesta. Sukusiitosasteen kehitysmuutosta on kuitenkin tärkeä.

(Lähde: Kennelliitto, "Sukusiitos" MMT Katariina Mäki, päivitetty 13.1.201)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Picardien paimenkoirien keskimääräinen sukusiitosaste on vuosien 2009-2024 aikana pysynyt melko tasaisena ja alhaisena, sukusiitosprosentti on vaihdellut 0,00% – 3,13% (Taulukko 1). On

kuitenkin huomioitava että sukutaulut ovat osittain puutteellisia mikä vaikuttaa kertoiimiin laskevasti.

Jalostuspohja

TAULUKKO 2. Jalostuspohja per sukupolvi 2009–2024 (Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)																
Per sukupolvi (4 vuotta)																
- pentueet	2	3	3	4	4	4	3	2	1	1	2	3	5	5	5	4
- jalostukseen käytetyt eri urokset	2	2	2	3	4	4	3	2	1	1	1	2	4	5	4	4
- jalostukseen käytetyt eri nartut	2	3	3	4	3	4	3	2	1	1	2	3	4	4	3	3
- isät/emät	1,00	0,67	0,67	0,75	1,33	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,50	0,67	1,00	1,25	1,33	1,33
- tehollinen populaatio	3 (75 %)	3 (50 %)	3 (50 %)	5 (62 %)	4 (50 %)	5 (62 %)	4 (67 %)	3 (75 %)	1 (50 %)	1 (50 %)	2 (50 %)	3 (50 %)	5 (50 %)	6 (60 %)	4 (40 %)	4 (50 %)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	0%	0%	8%	17 %	20 %	22 %	14 %	0%	0%	0%	8%	5%	6%	11%	6%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	9%	11%	15 %	29 %	33 %	30 %	44 %	40 %	15 %	14 %	7%	12 %	14 %	16 %	16 %

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Jalostukseen käytettävien urosten sekä narttujen määrä on aivan liian pieni. Tarkastelujaksolla 2020-2024 uroksia on käytetty 0% ja narttuja 0-17%. Huolestuttavaa on, että viiden vuoden (2019-

2024) keskiarvoja tarkasteltaessa ovat arvot 0%. Voidaan todeta, että Suomessa syntyy liian vähän picardienpaimenkoiria voidakseen todeta, että rotu olisi elinvoimainen.

Riittävä syntyvyyden määrä

Jos koirarodussa syntyy vain 0–1 pentuetta vuodessa, rodun elinvoimaisuus on vakavasti uhattuna. Näin pieni syntyvyys johtaa nopeasti geneettisen monimuotoisuuden kaventumiseen, koska käytettävissä olevien jalostuskoirien määrä vähenee merkittävästi. Tämä voi aiheuttaa sukusiitosasteen nousun, mikä puolestaan lisää perinnöllisten sairauksien riskiä ja heikentää populaation pitkän aikavälin selviytymiskykyä. Pidemmällä aikavälillä populaatio voi kutistua niin pieneksi, että rotu häviää kokonaan maasta.

Elinvoimaisuuden säilyttämiseksi rodussa tulisi syntyä vuosittain vähintään 60–100 pentua, kuten esimerkiksi Suomen Kennelliiton ja muiden kansainvälisten jalostusohjeiden mukaiset suositukset osoittavat. Tämä määrä riittää ylläpitämään geneettistä monimuotoisuutta ja varmistamaan, että rotu pystyy vastaamaan ympäristön ja terveyden haasteisiin.

(Lähde: International Partnership for Dogs (IPFD): "Breeding for Sustainable Populations"; Suomen Kennelliitto: Jalostusstrategia ja geneettinen monimuotoisuus; Leroy, G. (2011). Genetic diversity, inbreeding and breeding practices in dogs: Results from pedigree analyses. The Veterinary Journal, 189(2), 177–182)

Tietoa tehollisen populaation koosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo, kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti, kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua, ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä.

Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä. Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. **Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.** Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailta, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

(Lähde: Kennelliitto "Tehollinen populaatiokoko" MMT Katariina Mäki, päivitetty 14.1.2016)

Rodun tehollinen populaatiokoko

Jalostustietojärjestelmän mukaan picardienpaimenkoirien tehollinen populaatiokoko on neljän viimeisimmän sukupolven aikana eli viimeisen kymmenen vuoden ajanjaksolla ollut välillä 40-75 (Taulukko 2).

TAULUKKO 3. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostuksen runsaimmin käytetyt urokset vuosilta 2009-2024

(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	CHATO DU DOMAINE DE SAINT PAUL	2	18	27,27%	27%	0	0	2	18
2	NOX DE L'ABBAYE DES SOURCES BLEUES	2	14	21,21%	48%	0	0	2	14
3	SHELLO DES MANDARINES BLEUES	1	9	13,64%	62%	0	0	1	9
4	ROCCO DU DOMAINE DE SAINT PAUL	1	8	12,12%	74%	4	30	1	8
5	TAIKURIN ARAGORN	1	6	9,09%	83%	3	10	1	6
6	SIROCCO DE LA VALLEE DU MOUTON	1	4	6,06%	89%	2	14	2	13
7	RAKKAPALON GAROU LE GRAND	2	3	4,55%	94%	0	0	2	3
8	ILAN DES JARDINS DE DAMALIS	1	3	4,55%	98%	0	0	1	3
9	DUC DU DOMAINE DE BREDENARDE	1	1	1,52%	100%	2	2	1	1

TAULUKKO 4. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostuksen runsaimmin käytetyt nartut vuosilta 2009-2024

(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	JAINO DU COURANT D'ERE	2	13	19,70%	3	10	2	13
2	QUISTBEECKE'S VALENTINE AISLINN	2	12	18,18%	3	24	3	21
3	TAIKURIN BERYL D'EDEN	1	10	15,15%	0	0	1	10
4	ABEQUA DU DOMAINE DE SAINT PAUL	1	9	13,64%	0	0	1	9
5	TAIKURIN AFRICA	1	8	12,12%	0	0	1	8
6	RAKKAPALON GINGER LA BELLE	1	7	10,61%	0	0	1	7
7	LUCY DE LA FORET DE GAROU	1	3	4,55%	0	0	1	3

8	PASSADENAS BEAUTY DE L'ETERNELLE SMARTYS	1	2	3,03%	0	0	1	2
9	GITANE DU MOULIN DE BOUCHERON	1	1	1,52%	0	0	1	1
10	MIRABELLE DES GAROUS D'EBENE	1	1	1,52%	0	0	1	1

Jalostuskoirien käyttömäärät

Taulukot osoittavat selkeästi, että koirien jatkojalostus on tällä hetkellä vähäistä. Jalostukseen käytettyjen eri koirien määrä on säilynyt edes jonkinlaisella tasolla, mutta erityisesti narttujen käyttöä voisi monipuolistaa. Rodun tehollisen populaatiokoon turvaamiseksi olisi tärkeää hyödyntää sekä uroksia että narttuja mahdollisimman laajasti jalostuksessa. Samalla tulisi välttää yksittäisten urosten liiallista käyttöä, jotta geneettinen monimuotoisuus säilyy ja rodun elinvoimaisuus varmistetaan pitkällä aikavälillä.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Rodun kotimaassa Ranskassa esiintynyt matadorijalostus on vaikuttanut myös Suomessa kasvatettuihin picardienpaimenkoiriin, minkä seurauksena suurin osa yksilöistä on sukua toisilleen. Jalostuskoirien lähisukulaisuuksia tarkasteltaessa voidaan todeta seuraavaa:

- **Sirocco de la Vallée du Mouton** on isänä Taikurin Aragornille ja Taikurin Africalle sekä isänisä Rakkapalon Garou le Grandille.
- **Quistbeecke's Valentine Aislinn** on emänä Taikurin Aragornille, Taikurin Africalle ja Taikurin Beryl d'Edenille sekä isänemänä Rakkapalon Garou le Grandille.
- **Jaino du Courant d'ere** on Rakkapalon Garou le Grandin emä ja Taikurin Aragornin jälkeläinen.
- **Taikurin Aragorn** ja **Taikurin Africa** ovat täyssisaruksia.
- **Jaino du Courant d'ere**:llä ja **Lucy de la Forêt de Garou**:lla on sama isä, **Garou du Clos de la Sapineraie**.

Toisen polven jälkeläismäärät ovat kuitenkin pysyneet maltillisina, mikä on rodun jalostuksen kannalta hyvä merkki.

Rodun populaatiot eri maissa

Picardienpaimenkoira on vakiinnuttanut asemansa erityisesti kotimaassaan Ranskassa, jossa rodulla on pitkät perinteet. Yhdysvalloissa rodun yksilöitä arvioidaan olevan tällä hetkellä noin 800. Keski-Euroopassa, esimerkiksi Saksassa ja Alankomaissa, rodulla on myös vahva jalansija.

Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohjan laajuus ovat rodun elinvoimaisuuden kannalta keskeisiä tekijöitä. Monimuotoisuuden ylläpitäminen vaatii tasapainoista geeniperimän käyttöä, mutta sukusiitoksen ja suosittujen yksilöiden ylikäytön vuoksi rotujen geneettinen monimuotoisuus voi kaventua. Tämä lisää perinnöllisten sairauksien ja heikentyneen elinvoiman riskiä. Suomessa picardienpaimenkoirien jalostuspohja on erittäin kapea, ja rodun populaation rakenne on huolestuttava matalan syntyvyyden, pienten pentuekokojen ja vähäisen jalostusyksilöiden käytön vuoksi. Jalostuksen tasapainottaminen edellyttäisi huomattavasti suurempaa syntyvyyttä sekä monipuolisempaa koirakantaa.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Picardienpaimenkoirien keskimääräinen tehollinen populaatiokoko Suomessa on liian pieni, mikä johtaa sukusiitosriskin kasvuun. Sukusiitosasteet ovat pysyneet maltillisina, mutta sukutaulutiedot ovat osittain puutteellisia, mikä voi piilottaa todelliset riskit. Rodun elinvoimaisuuden takaamiseksi olisi kriittistä kasvattaa pentueiden ja jalostusyksilöiden määrää sekä hyödyntää ulkomaisia linjoja geneettisen vaihtelun lisäämiseksi. Tällä hetkellä sekä pentujen että jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrät ovat liian alhaiset, mikä heikentää rodun pitkäaikaista kestävyyttä ja monimuotoisuutta.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Picardienpaimenkoirilla ei ole jälkeläismäärään perustuvaa PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Picardienpaimenkoiralle rodunomainen luonne on keskeinen piirre, joka määrittelee sen roolin työkoirana ja perhekoirana. FCI:n rotumääritelmä kuvaa koiraa tasapainoiseksi, ei aggressiiviseksi, araksi tai levottomaksi. Hylkäävät virheet, kuten vihausuus tai liiallinen arkuus, tarkoittavat, että picardienpaimenkoiran tulee olla varma itsestään, ilman epäluuloa tai pelkoa ympäristöään kohtaan.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Picardienpaimenkoirat eivät näytä jakaantuneet erillisiin näyttely-/käyttö-/tms. linjoihin, mutta rodulle ei ole tehty luonne- ja käyttäytymiskyselyä.

Picardienpaimenkoirien toimintakyky on luonnetestien perusteella vähintään kohtuullinen. Koirien terävyys on pieni tai kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua, mutta puolustushalu on yleensä hillitty ja kohtuullinen. Taisteluhalu vaihtelee pienestä kohtuulliseen.

Hermorakenteeltaan picardienpaimenkoirat ovat hieman rauhattomia, ja niiden temperamentti on vilkas tai kohtuullisen vilkas. Paimenkoiraroduille tyypillisesti ne ovat luonteeltaan hieman

pehmeitä. Yleisesti ottaen picardienpaimenkoirat ovat avoimia, mutta ilman aggressiivisuutta oleva hienoinen pidättäytyvyys kuuluu rodun luonteeseen.

Luonnetestien perusteella voidaan todeta että laukausarkuutta ei esiintynyt.

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Yksinolon aiheuttamista ongelmista ei ole kattavasti koottua tutkimustietoa picardienpaimenkoirien osalta.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Rodun lisääntymiskäyttäytymisestä on hyvin vähän tietoa, koska pentueita syntyy niin harvoin. Narttukoirien juoksuaikojen väli on tavallisesti 4–10 kuukautta. Harvinaisempien pentueiden takia rodun lisääntymiskäyttäytymistä on vaikea tutkia kattavasti, mikä tekee rodun jalostustilanteiden seuraamisesta erityisen tärkeää.

Rodun jalostuksessa tulee erityistä huomiota kiinnittää siihen, että arkoja, hermostuneita tai aggressiivisia yksilöitä ei käytetä jalostukseen. Tällaiset luonteenpiirteet eivät ole hyväksyttäviä, sillä ne heikentäisivät koiran kykyä toimia työkoirana ja perhekoirana. Tavoitteena on, että picardienpaimenkoirat säilyttävät rodunomaisen, tasapainoisen luonteen, joka ilmenee sekä työskentelyssä että arjessa.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Picardienpaimenkoirilla ei ole PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testausta tai kuvausta. Picardienpaimenkoirien yhdistys suosittelee jalostukseen käytettävälle ja myös jalostuksen ulkopuolelle jäävien yksilöiden luonteen testausta, kuvausta tai alkuperäistä ranskalaista käyttäytymisen jalostustarkastusta.

Picardienpaimenkoiralle sopii luonteen testaukseen myös Kennelliiton virallinen käyttäytymisen jalostustarkastus. Tähän yhdistys tulee laatimaan rodulle sopivan ihanneprofiilin kaudella 2025-2026.

On tärkeää ottaa huomioon, että luonnetestin lopputuloksen pistemäärää tärkeämpää on eri osa-alueiden tulokset, joista saa tiedon yksilöiden luonteista, ei pelkästään loppupisteistä. Suoraan rotumääritelmässä kuvattuja ominaisuuksia, joita luonnetesti mittaa, ovat temperamentti, sekä pelottomuus (hermorakenne, toimintakyky ja kovuus). Rotumääritelmän ja nykykäytön (seura- ja harrastekoira) mukaisesti koiralla tulisi ihannetapauksessa olla oheisen taulukon mukaiset ominaisuudet.

Ihannetulokset luonnetestin eri osioista

TAULUKKO 5. Picardienpaimenkoiran luonnetestin ihannetulos

Arvioitava
ominaisuus

Toivotut tulokset

I Toimintakyky	Ihanne: +3 suuri, +2 hyvä, Hyväksyttävä: +1a kohtuullinen, +1b kohtuullisen pieni
II Terävyys	Ihanne: +3 kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua Hyväksyttävä: +2 suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua +1a/b pieni, ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua/ei osoita lainkaan hyökkäyshalua
III Puolustushalu	Ihanne: +3 kohtuullinen hillitty Hyväksyttävä: +2 suuri, hillitty ja +1 pieni
IV Taisteluhalu	Ihanne: +3 suuri, +2a/b kohtuullinen/kohtuullisen pieni Hyväksyttävä: -1 pieni, -2 riittämätön
V Hermorakenne	Ihanne: +3 tasapainoinen ja varma, +2 tasapainoinen/suhteellisen rauhallinen Hyväksyttävä: +1a/b hieman rauhaton/hermostunein pyrkimyksin
VI Temperamentti	Ihanne: +3 vilkas Hyväksyttävä: +2 kohtuullisen vilkas, +1 erittäin vilkas
VII Kovuus	Ihanne: +1 hieman pehmeä, +3 kohtuullisen kova Hyväksyttävä: +2 kova
VIII Luoksepäästävyys	Ihanne: +3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin Hyväksyttävä: +2a/b luoksepäästävä, aavistuksen/hieman pidättyväinen
Laukaustuloksen tulisi olla positiivinen (laukausvarma, laukauskokematon, paukkuärtyisä).	

Luonnetestattuja koiria on yhteensä 37 kpl, joka on n. 41% rekisteröidyistä koirista.

TAULUKKO 6. Luonnetestiosoiden pisteiden jakautuminen vuosilta 2009-2024															
Arvioitu ominaisuus	+3	+2	+2a	+2b	+1	+1a	+1b	-1	-1a	-1b	-1c	-2	-2a	-2b	-3
Toimintakyky		2	1			14	8	11				1			
Terävyys	8	1				20	8								
Puolustushalu	18	2			14			3							
Taisteluhalu			13	6				15				3			
Hermorakenne		1				28	7	1							
Temperamentti	10	21			2					3	1				
Kovuus	7				25							5			

Luoksepäästävyys	13		16	7					1						
------------------	----	--	----	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

TAULUKKO 7. Laukauspelottomuus osion arvosanojen jakautuminen

Laukauspelottomuus	+++	++	+	-	--	---
	19	17	1			

Luonnetestitulosten tulkinta luonnetestisääntöjen mukaan

Toimintakyky

Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Toimintakykyä pidetään periytyvänä ominaisuutena. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin. Toimintakyky ei ole mikään muuttumaton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihtelee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla reviirikäyttäytymisen omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käytökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän pelossa, tai on ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin.

Terävyys

Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste. Puolustushalu: Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysyrityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan. Testissä tarkkaillaan koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa uhan aiheuttaa tuntematon henkilö tai koiran kuvitteleva ärsyke.

Taisteluhalu

Taisteluhaluksi kutsutaan koiran synnynnäistä taipumusta nauttia taistelusta itsestään ilman, että se perustuisi aggressioon. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi – leikiksi, jonka olennaisin osa on taistelu. Taisteluhalu on koiralle moottori, liikkeelle paneva voima.

Hermorakenne

Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hermorakennetta pidetään periytyvänä ominaisuutena. Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan kykyä hallita jännitystiloja ilman

luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä. Hermostuneisuuden oireita koiralla ovat mm. voimakasrauhattomuus, kehon värinä, kohonnut pulssi, joka ei johdu ruumiillisesta rasituksesta, lisääntynyt nieleskely, aiheettomat ja epätarkoituksenmukaiset liikkeet, turvan etsiminen (pyrkiminen ohjaajan luo), ripuli tai oksentelu.

Temperamentti

Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Suurin osa hyvin sopeutumiskykyisistä koirista on vilkkaita. Vilkas koira on tarkkaavainen ja se vastaanottaa nopeasti uusia ympäristön ärsykeitä ja tottuu niihin ja niiden merkitykseen. Erittäin vilkkaat koirat vastaanottavat suuren määrän vaikutteita ympäristöstään, ja seurauksena on liian suuri hajaannus ja pitempi sopeutumis aika. Tämä on vielä korostuneempaa häiritsevän vilkkaissa koirissa, sillä ne ovat lähes kykenemättömiä keskittymään ja olemaan paikallaan. Näillä koirilla sopeutuminen vaikeutuu myös fyysisestä väsymyksestä, jonka ne aiheuttavat itselleen olemalla koko ajan liikkeellä.

Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia. Kovuutta pidetään periytyvänä ominaisuutena.

Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin.

Luoksepäästävyyttä pidetään periytyvänä ominaisuutena. Koira on luoksepäästävä, kun se mielellään ja oma-aloitteisesti hakeutuu muidenkin tapaamiensa ihmisten seuraan kuin ohjaajansa. Koiraa, joka selvästi välttää tutustumista tai joka osoittaa selvää vastenmielisyyttä joutuessaan kosketukseen vieraiden kanssa, kutsutaan pidättyväksi. Hyväntahtoinen on koira, joka osoittaa hyökkäävyyttä vain uhkaavissa tilanteissa. Hyväntahtoisuus riippuu paljon koiran terävyydestä. Terävän koiran tarkkaavaisuus pieniäkin uhkaärsykeitä kohtaan aiheuttaa sen, että se tekee virhearvioinnin helpommin kuin vähemmän terävät koirat. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala selvästi ilmenee sen käyttäytymisestä riippumatta siitä, onko tuo käyttäytyminen ihmisen kannalta myönteistä vai kielteistä. Luoksepäästävyuden arviointiin ei tarvita mitään erikoiskoetta, vaan arviointi perustuu täysin testituomareiden havaintoihin koiran käyttäytymisestä sen kohdatessa ihmisiä.

Laukauspelottomuus

Laukausvarmaksi nimitetään koiraa, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut. Koirat, jotka ensimmäisen laukauksen jälkeen käyttäytyvät rauhattomasti, mutta jotka selviävät nopeasti levottomuudestaan ja joille toistetut laukaukset saavat aikaan yhä pienemmän reaktion, luokitellaan laukauskokemattomiksi, ei laukauseroiksi. Koiraa, joka reagoi laukauksiin epänormaalin kiihkeästi esim. haukkumalla, hyökkäämällä kohti ampujan suuntaa tai on muuten kiihkeän innostunut ympäristön tapahtumista ja haukkuu, mutta joka ei osoita hermostuneisuutta, kutsutaan paukkuärtyisäksi. Laukausalttiiksi luokitellaan koira, joka reagoi selvästi, suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen rauhoittumatta tai hermostumatta enempää ja jonka sisäinen jännite ei nouse sellaiseen asteeseen, että selviä hermostuneisuuden oireita näkyisi. Laukauseraksi nimitetään koiraa, joka laukauksen jälkeen reagoi selvän hermostuneesti ja jolla on vaikeuksia mielentasapainonsa palauttamisessa ja joka ammunnan toistuessa osoittaa yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta.

+++ Laukausvarma

Koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä kiinnostunut vain luonnollisella tavalla.

++ Laukauskokematon

Koira, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levotto[1]muus pienenee.

+ Paukkuärtyisä

Koira, jolle ampuminen aiheuttaa selviä aggressiivisia reaktioita äänen suuntaan. – Laukausaltis: Koira, joka osoittaa melko selvästi epänormaalia, mutta ei hermostunutta käyttäytymistä. Reagoi suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen.

- - Laukausarka

Koira, joka jokaisen laukauksen jälkeen reagoi hermostuneesti osoittaen yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta. Koiralla on vaikeuksia mielen tasapainonsa palauttamisessa.

Luonnetestien pistemäärien jakautuminen

TAULUKKO 8. Luonnetesti tulostilasto rekisteröintiavuoden mukaan
(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 29.12.2024)

Vuosi 1993-2024	Kokonaispisteet		
Lukumäärä yhteensä	48	Alin	Ylin
Urokset	24	HYL -95 HYL 70	205 248
Nartut	24		

TAULUKKO 9. Luonnetesti tulostilasto rekisteröintivuoden mukaan
(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Rekisteröinnit	3	4		8	8	1	7	8	1	3	3		11	11	5	18
LTE / Testattu	1 (33,3%)	1 (25%)	2 (0%)	1 (12,5%)	1 (12,5%)	5	1 (14,3%)	2 (25%)	2 (50%)		7 (233,3%)	4 (0%)	3 (27,7%)	3 (27,7%)		2 (11,11%)
LTE0 / Alle 75p						1										
LTE- / Keskeytetty									1 (50%)							

Yhteensä	1	1	2	1	1	6	1	2	3	0	7	0	11	11	5	18
ä	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta	tulosta

Suomessa picardienpaimenkoirilla ei ole omaa rodunomaista testausjärjestelmää luonteiden arvioimiseksi. Luonteen nykytilan analysointi on ollut haasteellista, sillä picardien paimenen luonteenpiirteistä ei ole ollut juurikaan tutkimustietoa. Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on lisätä tutkimustietoa, jotta voidaan saada vertailukelpoisia tuloksia ja luotettavia mittareita luonteiden arvioimiseksi. Tällä hetkellä tilastoitu tieto picardien luonteenpiirteistä saadaan virallisista luonnetestituloksista sekä MH-luonnekuvauksista. Rotuyhdistys painottaa luonteen testaamisen merkitystä, ja tavoitteena on, että mahdollisimman moni picardienpaimenkoira, mutta ainakin kaikki jalostukseen käytettävät koirat, testattaisiin luonteen osalta.

Tarkastelujakson aikana vuosina 2014–2024 luonnetesteihin on osallistunut Suomessa 25 picardia ja MH-luonnekuvaukseen yksi picardi. Kaikenkaikkiaan picardeja on vuosina 2009–2024 testattu yhteensä 37kpl mikä on hyvä määrä pieneen rotuun nähden.

Näyttelyt

TAULUKKO 10. NÄYTTELYTILASTO EVA ja HYL osalta 2014-2024
(Lähde: Koiranet / Kennelliitto 5.12.2024)

	EVA	HYL
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	1 tulosta	2 tulosta
Nuorten luokka	0 tulosta	1 tulosta
Avoin luokka	3 tulosta	1 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	0 tulosta	2 tulosta
Veteraaniluokka	0 tulosta	0 tulosta
Yhteensä	4 tulosta	6 tulosta

Näyttelytuomarien sanalliset arvostelut luonteesta ovat yleensä hyvin lyhytsanaisia, eivätkä juurikaan kerro, onko koiran luonne rodunomainen. Adjektiivit ”iloinen” tai ”reipas” eivät ole tarpeeksi tarkkoja määritelmiä picardin oikeanlaisen luonteen kuvaamiseksi. Toisaalta taas negatiiviset arvostelut ”arka” tai ”ujostelee tuomaria” tai jopa ”käyttäytyy aggressiivisesti” kertovat asiasta hieman paremmin. Näyttelyarvosteluissa tuomareiden on vuoden 2011 alusta ollut mahdollista arvioida myös koiran käyttäytymistä rastittamalla yksi kolmesta vaihtoehdoista (rodunomainen lähestyttäessä; väistää; vihainen). Lisäksi tuomari voi merkitä yleisesti, mikäli koira on joko pelokas tai vihainen koirille. Näyttelyarvostelujen mainintoja luonteesta seurataan jatkossa.

Seuraavassa taulukossa yhteenvedona picardien näyttelyarvostelut joista kiinnostavin on koirat jotka on saanut laatuarvosanan EVA tai HYL. Luonteen takia laatuarvosanan EVA saaneita on 2 ja kahden syyt ei ole tiedossa. HYL saaneita on 6, joista 1 rakennevirhe, 1 poistunut kehästä, 2 osoittanut pelkoa tai aggressiota ja 2 syy ei ole tiedossa. Suurin osa tiedossa olevista laatuarvosanoista EVA ja HYL on siten annettu pelon/ aggression takia tai koira ei ole antanut koskea itseensä. Koirat ovat olleet juniori tai avoimessa luokassa.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Suomen Picardienpaimenkoirayhdistyksellä ei ole tiedossa, että eri maiden populaatioissa olisi eroja käyttäytymisen osalta.

Sukupuolten väliset erot

Suomen Picardienpaimenkoirayhdistyksellä ei ole tiedossa, että eri sukupuolilla olisi eroja käyttäytymisen osalta. Luonnetestitulosten sekä näyttelytulosten perusteella ei ole havaittavissa merkittäviä eroja sukupuolten välillä.

4.2.4 Yhteenvedo rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus oli itsenäisesti työskentelevä, vartioiva paimenkoira, ja picardienpaimenkoira on alun perin toiminut lampaiden paimentajana. Tämän tehtävän se on suorittanut pääasiassa itsenäisesti, luottaen omiin kykyihinsä eikä niinkään ihmiseen. Nykyään picardienpaimenkoira on monipuolinen harrastuskoira ja perheenjäsen, joka tarvitsee määrätietoista kasvatusta, jotta arki sen kanssa sujuisi mutkattomasti.

Vaikka picardienpaimenkoiraa käytetään nykyään harvoin paimennustehtäviin, sen alkuperäiset käyttäytymistarpeet, kuten aktiivinen liikkumisen tarve, on tärkeää täyttää. Tämä tekee siitä erinomaisen kumppanin aktiiviselle ulkoilmaihmiselle, joka nauttii luonnossa liikkumisesta. Picardienpaimenkoira sopii hyvin monenlaisiin harrastuksiin, mutta harva koira päätyy kilpailukentille saakka. Se on kuitenkin erinomainen seuralainen luontoon ja aktiiviseen elämäntapaan.

Picardienpaimenkoiria ei käytetä virallisesti hyötykoira-, virka- tai muussa työkäytössä.

Kokeet

Picardienpaimenkoiran kouluttaminen kokeita varten voi tuoda omia haasteitaan, sillä rodulla ei ole yhtä voimakasta miellyttämisen halua kuin monilla muilla roduilla. Tämä tekee picardista erityisen itsenäisen, mutta myös koirakon yhteistyö vaatii enemmän aikaa ja paneutumista. Picardit eivät yleensä kestä montaa toistoa, ja niiden motivaation ylläpitäminen vaatii ohjaajalta kykyä soveltaa erilaisia koulutusmenetelmiä ja ymmärrystä rodun luonteesta. Ranskassa rodun jalostuksessa on pitkälti painotettu ulkomuotoa, eikä perinteinen pk-koiran luonne ole ollut ensisijainen valintakriteeri, mikä saattaa osaltaan vaikuttaa rodun koulutettavuuteen kilpailukonteksteissa.

Picardienpaimenkoira vaatii koulutuksessa erityistä huomiota ja ohjaajan kokemusta. Rodun itsenäisyys ja itseluottamus tekevät siitä erinomaisen työkoiran, mutta voivat tehdä sen motivoimisesta ja koulutuksesta erityisen haastavaa. Koulutuksessa edistyminen on mahdollista, mutta se edellyttää syvällistä ymmärrystä rodun käyttäytymismalleista ja motivaatiotekijöistä. Picardin kouluttaminen vaatii yksilöllistä lähestymistapaa, jossa huomioidaan koiran itsenäinen luonne, ja ohjaajan kyky soveltaa monipuolisia, rodulle sopivia koulutusmenetelmiä. Oikein motivoituna ja hyvin koulutettuna picardi voi kuitenkin kehittyä taitavaksi kilpailijaksi, joka menestyy monenlaisissa kokeissa ja aktiviteeteissa.

TAULUKKO 11. Tulostilastot tapahtumavuoden mukaan
(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)

Laji	2024	2023	2022	2021	2020
Metsästyskoirien jäljestämiskoe				1	
Paimennustaipumuskoe	3			1	

Näyttely- ja koekäynnit

Picardienpaimenkoiria nähdään Suomessa näyttelyissä verrattain harvoin. Suurimpia osallistujamääriä keräävät rodun oma erikoisnäyttely ja vuosittain järjestettävät Voittaja-näyttelyt, mutta näissäkin koiria on tyypillisesti vain 1-3 per näyttely, ja harvoin ylitetään kymmenen koiran osanottajamäärä (Taulukko 12). Picardienpaimenkoirille ei ole tällä hetkellä omaa jalostustarkastusta Suomessa, mutta suomalaisia koiria on osallistunut Ranskassa pidettyyn rodun erikoisnäyttelyyn, jossa on suoritettu samalla alkuperämaan jalostustarkastus. Tämä tarkastus oli edellytys näyttelyyn osallistumiselle. Vuonna 2023 Suomessa järjestettiin Beaucenpaimenkoirayhdistyksen johdolla ranskalainen jalostustarkastus ja näyttely johon osallistui 10 picardienpaimenkoiraa. Tulokset ja arviot ovat epäviralliset sekä Suomessa, että Ranskassa.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Picardienpaimenkoiran alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet täyttyvät parhaiten, kun koiralle tarjotaan riittävästi liikuntaa ja mielekkäitä aktiviteetteja. Picardi on alun perin paimenkoira, joka on tottunut itsenäiseen työskentelyyn ja aktiiviseen liikkumiseen, joten sille on tärkeää saada mahdollisuus käyttää älykkyyttään ja energiaansa. Rodunomaiset tarpeet voivat täytyä erilaisten aktiviteettien avulla, kuten paimennus, hajutyöskentely tai muu aktiivinen ulkoilu. Picardienpaimenkoira hyötyy erityisesti säännöllisistä, vaihtelevista liikuntamuodoista, jotka tarjoavat koiralle fyysistä ja henkistä haastetta. Tällöin koira pysyy tyytyväisenä ja hyvinvoivana, ja sen luonnolliset käyttäytymistarpeet täyttyvät.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Picardienpaimenkoirat ovat luonteeltaan avoimia tutuilleen, mutta pidättyväisiä vieraita kohtaan. Ne hyväksyvät yleensä oman laumansa koirat, kunhan laumajärjestys on selvä. Vieraiden koirien

kanssa picardienpaimenkoirat eivät aina tule toimeen, mutta niiden ei kuulu reagoida vieraisiin koiriin aggressiivisesti.

Pelot ja ääniherkkyys

Picardienpaimenkoiran ei kuulu olla pelokas tai ääniherkkä. Luonnetestissä tämä on tarkoittanut pääasiassa joko laukausvarmaa tai laukauskokematonta. Kaikki luonnetestatut picardit - muutamaa yksilöä lukuun ottamatta - ovat saaneet luonnetestissä merkinnän joko laukauspeloton tai laukausvarma, mikä on rodun kannalta erittäin hyvä.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Yhdistyksellä ei ole asiasta tutkittua tietoa.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Picardienpaimenkoirilla ei ole tiedossa yleisiä rakenteellisia vikoja, jotka aiheuttaisivat kipua. Yksittäisiä tapauksia voi tuki esiintyä. Yleisesti ottaen kipu vaikuttaa koiran käyttäytymiseen, mutta yksilöiden kivunsieto ja reaktiotapa vaihtelevat. Kivun aiheuttamat reaktiot voivat olla esimerkiksi ontumista, aggressiivisuutta, haluttomuutta tai vetäytymistä.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Picardienpaimenkoira on vilkas, aktiivinen ja itsenäinen paimenkoira, joka nauttii liikunnasta ja monipuolisista aktiviteeteista. Se on hyvä harrastuskoira, mutta sen on yleensä vaikea saavuttaa suurta menestystä ylemmissä kilpailuluokissa. Picardienpaimenkoira sopeutuu kuitenkin hyvin perhe-elämään, kunhan sille tarjotaan riittävästi aktiviteetteja ja johdonmukainen tapakasvatus, joka vaihtelee yksilöittäin.

Koiran kehitykseen vaikuttavat sen kokemukset ja kasvatus. Picardienpaimenkoira on lujatahtoinen ja itsenäinen, joten se vaatii määrätietoisen, johdonmukaisen ja ystävällisen kasvatuksen kehittyäkseen hyvin käyttäytyväksi perhekoiraksi. Pennun valinta ja sopivan kodin tarjoaminen ovat keskeisiä tekijöitä, kuten myös johdonmukainen käsittely ja kasvatus nuoruusvaiheessa. Perimän roolia ei voi vähätellä, ja käyttäytymisen kartoitus ja analysointi ovat tärkeä osa ennaltaehkäisyä mahdollisille käytösongelmille. Rodun käyttäytymiseen liittyvää tietoa tullaan saamaan lisää Helsingin yliopiston koirien geenitutkimusryhmän käyttäytymiskyselystä, Kennelliiton kyselyistä sekä LTE- ja MH-tuloksista. Tulevaisuudessa myös geenitestit voivat auttaa tunnistamaan ongelmakäyttäytymisen riskejä ja ohjata jalostusvalintoja.

Rodun luonteen ja käyttäytymisen mittaaminen systemaattisesti testausmenetelmillä, kuten LTE ja MH, on avainasemassa, jotta voimme paremmin ymmärtää ja hyödyntää koirien henkisiä ominaisuuksia jalostuksessa. Nyt MH-luonnekuvauksiin on osallistunut vain yksi picardi. Luonnetestin lisäksi rodun käyttäytymistä voisi havainnoida käyttäytymisen jalostustarkastuksessa, johon yhdistys tulee laatimaan tämän JTO:n voimassaoloajan alkuvuosina ihanneprofiilin. Jos koirien luonteenpiirteitä ei mitata ja dokumentoida, niitä ei pystytä tehokkaasti jalostuksessa huomioimaan. Picardienpaimenkoiran pitäisi olla

rotumääritelmän mukaan tasapainoinen ja rauhallinen koira, joka ei anna tavallisten elämän haasteiden järkyttää itseään.

4.3 TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rodulla ei ole perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaa (PEVISA).

4.3.2 Muut rodussa todetut merkittävät sairaudet ja viat

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma on silmän valoa aistivien solujen rappeutuminen, ja se kattaa useita eri sairauksia, jotka johtuvat erilaisista geeneistä. PRA voi ilmetä eri muodoissa ja vaihdella rodun mukaan, jopa saman rodun sisällä saattaa esiintyä eri tyyppisiä. PRA on havaittu yli 100 rodulla, ja ainakin 22:lla rodulla mutaatio on saatu paikallistettua. PRA voi esiintyä kaikilla koiraroduilla. Yleisin periytymistapa on autosomaalinen resessiivinen periytyminen. PRA:n oireet ja eteneminen vaihtelevat sen mukaan, mikä PRA:n tyyppi on kyseessä. Nuorilla koirilla PRA voi liittyä näköhermosolujen epämuodostuneeseen kehitykseen, kun taas myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua. Useimmissa PRA:n muodoissa koira alkaa ensin epäröidä hämärässä, koska verkkokalvon sauvasolut, jotka ovat vastuussa hämäränäöstä, surkastuvat. Ajan myötä koira menettää näkönsä kokonaan verkkokalvon tappisolujen rappeutuessa. Silmäterä laajenee, ja silmänpohjassa havaitaan lisääntyntä heijastusta erityisesti valon osuessa laajentuneeseen mustuaiseen. PRA:lle ei ole parannuskeinoja, mutta sokeakin koira voi sopeutua hyvin tuttuun ympäristöönsä. Kokeellisesti geeniterapiaa on käytetty perinnöllisiin näköhermosolujen sairauksiin, joissa periytyvä geeni on tunnettu. Diagnoosi tehdään tavallisesti oftalmoskooppisella silmänpohjan tutkimuksella, ja verkkokalvon sähköisellä tutkimuksella (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa ennen kuin ne näkyvät oftalmoskoopissa.

(Lähde: Suomen Kennelliitto, ELL Päivi Vanhapelto ja ELL Anu Lappalainen)

Canine Multifocal Retinopathy (CMR)

Canine Multifocal Retinopathy (CMR) on perinnöllinen sairaus, joka johtuu geenimutaatioista ja voi johtaa verkkokalvon rappeutumiseen. Verkkokalvo on silmän hermokerros, joka sijaitsee silmän takaosassa ja joka vastaanottaa valonsäteet, jotka myöhemmin aivot tulkitsevat näkönä. Surkastuma tarkoittaa rakenteen tai elimen epänormaalia kehitystä, ja verkkokalvon surkastuminen ilmenee silloin, kun sen kaksi kerrosta eivät yhdisty kunnolla.

CMR on synnynnäinen sairaus, jonka voi joskus tunnistaa jo 6-8 viikon iässä, mutta useimmiten sairaus kehittyy nuorilla koirilla ennen neljän kuukauden ikää. Sen eteneminen voi olla hidas, ja oireet saattavat vaihdella: ne voivat aluksi näyttää paranevan, mutta myöhemmin ne voivat ilmestyä uudelleen, vaihdellen katoamiseen tai pysyvien muutosten, kuten rakkuloiden tai poimujen, muodostumiseen.

Vaikka CMR voi aiheuttaa verkkokalvon epänormaaleja muutoksia, monilla koirilla ei ole merkittäviä näköongelmia. Suurin osa koirista ei koe merkittävää näkövammaa, vaikka verkkokalvossa olisikin poikkeavuuksia. Useimmissa tapauksissa CMR ei etene vakavaksi ongelmaksi myöhemminkään.

(Lähde: *optigen.com*)

Retinan dysplasia (RD)

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia, RD) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimmässä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. Muutokset pysyvät yleensä ennallaan ja niiden merkitys koiralle on hyvin vähäinen. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtaamaa. Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on onneksi harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen. Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todistettu olevan geneettistä yhteyttä.

PPM , iris-iris

PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Tavallisimmin jäänteet ovat harmittomia lankamaisia rihmoja värikalvon pinnalla (iris-iris PPM). Osaa iris-iris PPM -rihmoista voi olla vaikea havaita mustuaisen eli pupillin laajentamisen jälkeen, koska ne "piiloutuvat" värikalvon poimuihin. Vakavissa tapauksissa (iris-linssi PPM, iris-kornea PPM) jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, jolloin ne voivat vaikuttaa pupillin toimintaan ja näkökykyyn. Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Pienisilmäisyys

M + MOA (mikro-ophthalmia + multiple ocular anomalies)

Mikro-oftalmia eli pienisilmäisyys on perinnölliseksi oletettu silmänsairaus, jossa silmä on puutteellisesti kehittynyt. Silmä on kooltaan normaalia pienempi. Sairauteen voi liittyä silmän muiden osien kehityshäiriöitä (multiple ocular anomalies), minkä takia silmä voi olla sokea tai huonosti näkevä. Mikro-oftalmia ja / tai moa -diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Iris hypoplasia

Synnynnäinen kehityshäiriö, jossa iris eli värikalvo kehittyy sikiökaudella puutteellisesti. Kehityshäiriö voi olla asteeltaan lievä (iris hypoplasia) jolloin tyypillisesti mustuaisen reunassa iris on normaalia ohuempaa tai se voi olla asteeltaan vakava (iris coloboma) jolloin iiriksessä on selvä reikä / puutosalue ja pupillin muoto on epäsymmetrinen eikä pupilli supistu symmetrisesti. Kehityshäiriöön voi liittyä myös silmän muiden osien kehityshäiriöitä. Lieväasteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen

parituskumppanin kanssa. Vakava-asteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) tarkoittaa linssiä ympäröivän verisuonituksen ja/tai alkulasiaisen liiallista kasvua sikiönkehityksen alussa ja vajavaista surkastumista syntymän aikoihin/sen jälkeen. Seurauksena on eriasteisia samentumia linssin takana sekä mahdollisesti myös linssin epämuotoisuutta. Muutokset on jaettu kuuteen vakavuusasteeseen, joista lievin (aste 1) on onneksi yleisin. Siinä linssin takapinnalla on pieniä pistemäisiä (ei paljain silmin nähtäviä) pigmenttipisteitä / sidekudosplakkeja, joista ei koiralle ole haittaa. Vakavammissa muodoissa (2-6) sidekudosplakki on laajempi (aste 2) ja siihen voi liittyä aktiivista verisuonitusta (aste 3) sekä linssin epämuotoisuutta (asteet 4-6). Vakavampiin asteisiin saattaa liittyä toissijaisia kaihimuutoksia ja nämä yhdessä voivat aiheuttaa merkittävää näköhaittaa ja silmän tulehdusta ja kipua. Koiria joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei pidä käyttää jalostukseen.

(RD, PPM, Pienisilmäisyys, Iris hypoplasia, PHTVL/PHPV silmänsairauksien lähde: Suomen Kennelliitto, silmätarkastuseläinlääkärit Sari Jalomäki, Elina Pietilä ja Päivi Vanhapelto)

TAULUKKO 12. Vuosina 2013-2023 syntyneiden silmätutkimustilasto
(Lähde: Koiranet / Kennelliitto 26.2.2025)

Vuosi	Syntyneitä	Diagnoosi	Esiintymiä	Tutkittu %	Terveitä %
2013	1	Iris hypoplasia, Todettu	1	100 %	0 %
2014	2	Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	1	50 %	100 %
2015	5	Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	2	40 %	100 %
2016	2	Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	2	100 %	100 %
2017	10	Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia PHTVL/PHPV, Sairauden aste 1 Vilkkuluomen ruston kiertymä, Todettu	5 1 1	60 %	83 %
2018	3	Pienisilmäisyys, Todettu PPM, iris-iris, Todettu	1 1	33 %	0%
2019	2	Distichiasis, todettu Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia RD, multifokaali, Todettu Silmämuutosten vakavuus, Lievä	1 1 1 1	100 %	50%

2020	7	Distichiasis, todettu Distichiasis/Ektooppinen cilia, Todettu Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia Silmämuutosten vakavuus, Lievä	1 1 2 1	43 %	67%
2021	8	Distichiasis/Ektooppinen cilia, Todettu	3	38 %	0%
2022	1	Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	1	100 %	100 %
2023	4			0 %	0%

Lonkkanivelen kehityshäiriö, HD

Lonkkaniveldysplasia, eli lonkkanivelen kasvuhäiriö, on tila, jossa reisiluun pää ja lantion lonkkamalja eivät sovi täydellisesti yhteen. Tämä synnynnäinen vika voi johtaa lonkkanivelen löysyyteen, mikä voi aiheuttaa kipua ja muita liikuntaongelmia. Lonkkaniveldysplasia on perinnöllinen, mutta sen kehittymiseen ja vaikeusasteeseen vaikuttavat myös ympäristötekijät, kuten ruokinta ja liikunta.

Lonkkaniveldysplasia on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se kehittyy usein pentuikäisillä koirilla, ja sen alkuperäiset oireet voivat ilmetä jo nuorella iällä. Verkkokalvon muutokset ja nivelkapselin tulehdus voivat aiheuttaa kipua, joka pahenee iän myötä, mikä saattaa johtaa nivelrikkoon. Lonkkavika voi jäädä huomaamatta, mutta sen aiheuttamat oireet voivat ilmetä aikuisena nivelrikon myötä.

Nuorilla koirilla lonkkavian oireet voivat ilmetä takajalkojen ontumisena, vaikeutuneena liikkumisena tai jopa "pupuhyppeilynä". Myöhemmässä iässä, erityisesti nivelrikon kehittyessä, oireet voivat olla lievempiä mutta jatkuvia, ja koira voi kokea jäykkyyttä ja kipua. Lonkkavikainen koira saattaa yrittää välttää painon laittamista takapään päälle, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä voi johtaa myös lihaskatoon takaosassa ja etupään lihasten voimakkaampaan kehitykseen.

Lonkkaniveldysplasiaan ei ole parantavaa hoitoa, mutta oireita voidaan hallita. Ylipaino pahentaa oireita, joten painonhallinta on tärkeää. Tulehduskipulääkkeet ja nivelnesteen koostumusta parantavat lääkkeet voivat helpottaa koiran oloa. Sopiva liikunta, joka vahvistaa lihaksia ja pitää nivelet liikkuvina, on myös tärkeää. Vakavimmissa tapauksissa voidaan harkita kirurgisia toimenpiteitä.

Lonkkaniveldysplasia on periytyvä sairaus, mutta sen periytyvyysaste on kohtuullinen. Jalostuksessa pyritään karsimaan sairaksi todetut yksilöt pois jalostusohjelmista, ja röntgenkuvat ovat tärkeässä roolissa diagnosoinnissa. Lonkkavian periytymistä voidaan myös hallita jalostusvalinnoilla, joissa käytetään muun muassa jalostusarvoindeksiä (BLUP-indeksit), jotka ottavat huomioon koiran sukulaisten lonkkatulokset ja ympäristötekijöiden vaikutuksen. Näin voidaan parantaa lonkkaterveydeltään olevien koirien määrää seuraavissa sukupolvissa.

(Lähde: ELL Anu Lappalainen)

Vuosina 2013-2023 syntyneestä 45 picardienpaimenkoirasta on kuvattu 56 % (25 koiraa). A-lonkkaisia on 4 %, B-lonkkaisia 16 %, C-lonkkaisia 64 %, D-lonkkaisia 12 % ja E-lonkkaisia 4 %. Lonkkaterveyden

tilanne rodussa ei ole hyvä, sillä vain 20 % tutkituista on terveitä (HD A ja B). C- ja D-lonkkaisten osuus on 76%.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö, ED

Kyynärnivelen kasvuhäiriö, eli **elbow dysplasia (ED)**, on koirilla yleinen etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Tämä sairaus voi johtaa nivelrikkoon ja vaikuttaa koiran liikkuvuuteen. Kyynärnivelen nivelrikko on jopa vakavampi koiralle kuin lonkkanivelen nivelrikko, sillä koiran etujalat kantavat noin kaksi kolmasosaa sen painosta. Kasvuhäiriö ilmenee erityisesti suurilla ja jättiroduilla, mutta se voi esiintyä eri tavoin eri roduissa. Kasvuhäiriön tarkkaa periytymismekanismia ei täysin tunneta, mutta se on monen geenin yhteisvaikutuksen tulos.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö voi ilmetä useilla eri tavoilla. Yleisimmät muodot ovat:

- **Varislisäkkeen fragmentoituminen** (processus coronoideus)
- **Olkaluun nivelnastan osteokondroosi** (condylus humeralis)
- **Kiinnittymättömän kyynärpään uloke** (processus anconaeus)

Kaikissa näissä muodoissa on havaittavissa inkongruenssia, eli nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta, joka voi aiheuttaa nivelrikkoa ja muita ongelmia. Tämä kasvuhäiriö on erityisen yleistä uroksilla, mahdollisesti niiden suuremman painon ja hormonaalisten tekijöiden vuoksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön oireet ilmenevät yleensä 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasiuksessa ja olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla ajoittaista tai jatkuvaa, ja se voi olla vaikea havaita, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan oireet jäävät huomaamatta, kun koira ontuu vain toista jalkaa, vaikka molemmat kyynärnivelet olisivat vaurioituneet. Oireet voivat myös ilmetä vasta aikuisena, kun sekundaarinen nivelrikko on kehittynyt.

Kiinnittymättömän kyynärpään ulokkeen oireet voivat jäädä nuorella koiralla huomaamatta ja se saattaa löytyä vain röntgenkuvauksessa. Kyynärnivelen kasvuhäiriön hoito riippuu sen vakavuudesta. Kirurginen hoito voi olla tarpeen, mutta sen hyödyllisyys on epävarma, jos nivelrikko on jo kehittynyt.

Nivelrikon kehittyminen on lähes väistämätöntä, mutta hoitamattomana se voi invalidisoida koiran. Leikkauksesta huolimatta nivelrikko kehittyy usein, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se kehittyy myöhemmin kuin ilman leikkausta. Nivelrikon hoitona on tärkeää hallita koiran paino, rajoittaa liikuntaa ja tarvittaessa käyttää tulehduskipulääkkeitä. Myös nivelnesteen koostumusta parantavat lääkkeet ja ravintolisät voivat helpottaa oireita.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö on periytyvä, ja sen periytyvyys on kvantitatiivista, eli siihen vaikuttaa useita geenejä. Tämän vuoksi kasvuhäiriön ilmenemiseen voivat vaikuttaa myös ympäristötekijät, kuten ruokinta. Optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöillä, joilla on siihen perinnöllinen taipumus. Ruotsissa on onnistuttu vähentämään kyynärnivelen kasvuhäiriöitä roduissa, joissa kyynärniveliä kuvataan säännöllisesti jalostukseen käytettävien koirien valinnalla. Tämän avulla on saatu aikaan terveempien koirien sukupolvia, joissa kasvuhäiriöt esiintyvät harvemmin.

(Lähde: ELL Anu Lappalainen)

2013-2023 syntyneistä on kyynärkuvattu 53 % (24 koiraa). 92 % kyynärnivelet ovat terveet (ED 0) ja 8 % lausunto on ED 1. Kyynärniveldysplasia ei vaikuta olevan rodussa ongelma.

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta bokseilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi bokseilla (perinnöllisyys 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä bokseilla on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat kun luutuminen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita. Tällaisen tilanteen diagnosointi vaatii useimmiten röntgenkuvauksen lisäksi tietokonetomografia (CT) tai magneetti (MRI) tutkimuksen. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin ja jopa vaikeaa spondyloosia sairastava bokseri voi olla täysin oireeton, joten kartoituskuvaaminen on jalostuksellisesti tärkeää.

Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiäisun vaikutuksen arvioimiseksi.

On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu.

(Lähde: ELT Anu Saikku-Bäckström, www.kennelliito.fi)

2013-2023 syntyneistä picardienpaimenkoirista on selkävattu 16% (7/45). 43% kuvatuista on SP0, 43% SP1 ja 14% SP2. Tutkittujen koirien osalta rodun spondyloositilannetta tulee seurata ja selkävauksia suositellaan teetettäväksi lonkka- ja kyynärnivelkuvausten lisäksi.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kennelliiton jalostustietokannassa Koiranetissä aloitettiin keväällä 2009 koirien kuolinsyiden kerääminen. Kyseessä on koiranomistajan tekemä ilmoitus, jossa hän voi paitsi valita valikosta oikean vaihtoehdon koiransa lopetussyiksi, myös antaa lisätietoja koiran sairaudesta tai lopetukseen johtavista muista syistä.

Picardienpaimenkoirien kuolinsyytilastot ovat hyvin puutteelliset. Yhdistyksen toiveista huolimatta edesmenneitä koiria ja niiden kuolinsyitä tallennetaan Kennelliiton rekisteriin vain satunnaisesti. Tämä johtuu osittain siitä, että kaikki omistajat eivät kuulu Kennelliittoon tai eivät koe tarpeelliseksi merkitä koiriensa kuolemia. Lisäksi koiran kuoleman ilmoittaminen saattaa olla omistajille tunneherkkä asia. Yhdistys pyrkii saamaan muutosta tilanteeseen ja kannustaa sekä jäseniään että muita picardienpaimenkoiran omistajia merkitsemään koiriensa tietoja aktiivisemmin. Puutteelliset merkinnät voivat myös johtaa siihen, että picardien keskimääräinen elinikä näyttäytyy tilastoissa alakanttiin.

Yhdistys tulee teettämään asiasta kyselyn seuraavaa JTO:ta varten.

TAULUKKO 13. Vuosina 2009–2024 kuolinsyyt (Lähde: Koiranet / Kennelliitto 5.12.2024)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	6 vuotta 1 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	4 vuotta 2 kuukautta	3
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 8 kuukautta	6
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	11 vuotta 7 kuukautta	2
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 0 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 3 kuukautta	7
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 6 kuukautta	3
Selkäsairaus	8 vuotta 10 kuukautta	1
Sydänsairaus	12 vuotta 11 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 8 kuukautta	3
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 5 kuukautta	4

Kaikki yhteensä	8 vuotta 11 kuukautta	32
-----------------	-----------------------	----

Yhdistys tulee teettämään asiasta kyselyn seuraavaa JTO:ta varten jotta yleisimmät kuolinsyyt saadaan tarkennettua.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Kyky lisääntyä hyvin ja luonnollisesti on tärkeä elinvoimaisuuden merkki. Uros astuu hyvin, narttu tulee kantavaksi ja synnyttää helposti normaalikokoisia pentueita, imettää ja hoitaa pentuja luontevasti ja mielellään. Elinvoimaisuuden heikkenemisestä sukulinjassa voivat kertoa esimerkiksi uroksen heikko libido, nartun huono tiinehtyvyys, toistuvasti pienet pentueet tai suuri pentukuolleisuus.

Vuosina 2004–2024 suurimmat pentueet syntyivät vuonna 2011, jolloin Suomessa syntyi kaksi pentuetta, yhteensä 18 pentua (Koiranet). Näiden 20 vuoden aikana Suomessa on syntynyt 14 pentuetta, joissa on yhteensä 78 pentua. Lukumäärällisesti suurin pentue, 10 pentua, syntyi vuonna 2011.

Yhdistys tulee teettämään lisääntymisestä kyselyn seuraavaa JTO:ta varten.

TAULUKKO 14. Suomessa syntyneiden picardipentueiden koko ja keskimääräinen pentuekoko 2014–2024 (Lähde: Koiranet / Kennelliitto 5.12.2024)											
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)		2		7	7	1	3	6	1		
Pentueet		1		1	1	1	1	1	1		
Pentuekoko		2,0		7,0	7,0	1,0	3,0	6,0	1,0		

Picardienpaimenkoirilla ei esiinny merkittäviä astutus- tai tiinehtymisvaikeuksia. Yleisesti ottaen ne synnyttävät hyvin ja hoitavat pentuja erinomaisesti, eikä merkittävää pentukuolleisuutta ole havaittu. Kokonaisuudessaan rodun lisääntymiskäyttäytyminen vaikuttaa terveeltä ja elinvoimaiselta.

Astumisvaikeudet

Picardienpaimenkoirilla ei ole tietävästi merkittäviä ongelmia astumisessa. Joissakin yksittäistapauksissa on kuitenkin havaittu urosten heikkoa libidoa. Lisäksi nartun liian syväälle sijoittuneet sukuelimet ovat toisinaan aiheuttaneet astumisvaikeuksia.

Tiinehtymisvaikeudet

Picardienpaimenkoirilla ei tiettävästi ole suurempia ongelmia tiinehtymisessä. Yleinen syy nartun tyhjäksi jäämiseen on väärä astutusajankohta.

Synnytysongelmat

Picardienpaimenkoirilla ei tiettävästi ole suurempia ongelmia synnytyksissä. Joitakin yksittäisiä polttoheikkouksia on raportoitu. Myös selkeästi liian pitkälle edenneitä tiineyksiä, kun synnytys ei ole käynnistynyt on joitakin raportoitu. Näissä on koko pentue/pentuja menehtynyt.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Picardienpaimenkoirat ovat pääasiassa hyviä hoitamaan pentunsa.

Pentukuolleisuus

Olemassa olevan tiedon perusteella picardienpaimenkoirilla ei myöskään esiinny pentukuolleisuutta. Joitakin yksittäisiä kuolleena syntyneitä tai heti syntymän jälkeen menehtyneitä pentuja on satunnaisesti esiintynyt.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Joitakin yksittäisiä vikoja on tiettävästi satunnaisesti esiintynyt.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Picardienpaimenkoirilla, jotka ovat kooltaan ja rakenteeltaan liioittelemattomia, ei ole anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat rodun yksilöt sairauksille tai hyvinvointiongelmille. Rodun rakenne ei myöskään vaikeuta luonnollista lisääntymistä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Picardienpaimenkoirien keskeisimmät terveysongelmat liittyvät rodulla esiintyviin perinnöllisiin sairauksiin. Rodussa ei ole merkittäviä lisääntymiseen liittyviä ongelmia.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

KÄYTTÖTARKOITUS: Paimen- ja vahtikoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammaskoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat Käyttökoetulos vaaditaan

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen, vahvarakenteinen, kestävä, lihaksikas ja hyvärakenteinen paimenkoira, joka ei saa koskaan olla raskas. Sen olemus on erittäin tyylikäs sekä seistessä että liikkeessä. Harottava karvapeite antaa oman leimansa koiran eloisalle ja valppaalle ilmeelle.

TÄRKEITÄ MITTASUhteITA: Picardienpaimenkoira on hieman korkeuttaan pitempi. Rungon pituus on 5- 8 % säkäkorkeutta suurempi. Nartut ovat yleensä hieman pitkärunkoisempia kuin urokset. Kallo ja kuono ovat yhtä pitkät. Etäisyys kyynärpäästä maahan on puolet säkäkorkeudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tasapainoinen, ei aggressiivinen, arka tai levoton. Koiran tulee olla samalla sekä tottelevainen että rohkea. Nämä ominaisuudet saavat sen selviytymään helposti lammaslauemojen ajamisesta ja suojelemisesta. Picardienpaimenkoira on myös erittäin hyvä talon vahti ja erinomainen lapsirakas perhekoira.

PÄÄ: Ei raskas, vaan oikeassa suhteessa koiran kokoon nähden. Pää on hienopiirteisen meislautunut, mutta se ei saa näyttää suipolta. Sivusta katsottuna kallon ja kuonon linjat ovat yhdensuuntaiset. Päälle antaa oman leimansa karkea, harottava karvapeite: parta ja viikset sekä selvästi erottuvat (noin 4 cm:n pituiset) kulmakarvat, jotka eivät saa peittää silmiä.

Kallo: Edestä katsottuna otsa ei saa olla litteä, vaan hieman kaareutuva. Otsauurre hyvin vähäinen.

Otsapenger: Hyvin vähäinen; sijaitsee kuononkärjen ja niskakyhmyyn puolivälissä.

Kirsu: Hyvin kehittynyt, väriltään aina musta. Sieraimet ovat hyvin avoimet .

Kuono: Voimakas; ei liian pitkä eikä suippo. Kuononselkä suora. Koiralla on jonkin verran partaa ja viiksiä.

Posket: Hieman pyöristyneet.

Huulet: Kuivat ja tiiviisti sulkeutuvat.

Leuat / hampaat / purenta: Leuat ovat vahvat. Leikkaava purenta ja täysi hampaisto.

Silmät: Keskikokoiset, soikeat, vaakasuoraan sijoittuneet, eivät ulkonevat. Väriltään tummat.

Värisävy voi olla tummempi tai vaaleampi karvapeitteen väristä riippuen, mutta ei koskaan pähkinänruskeaa vaaleampi.

Korvat: Luonnostaan pystyt, kärjistään hieman pyöristyneet, keskikokoiset, tyvestään leveät ja korkealle kiinnittyneet. Haja-asentoiset korvat hyväksytään, mutta ne eivät ole toivotut.

KAULA: Voimakas ja lihaksikas, kohtalaisen pitkä; liittyy sulavasti lapoihin ja on asennoltaan ryhdikäs ja ylväs.

RUNKO: Luusto voimakas muttei liian raskas. Lihakset ovat kuivat.

Selkä: Suora.

Lanne: Voimakas.

Lantio: Hieman viisto, liittyy huomaamattomasti pakaroihin.

Rintakehä: Syvä, ulottuu kyynärpäihin, mutta ei niiden alapuolelle. Rinnanympärys heti kyynärpäiden takaa mitattuna on noin 1/5 säkäkorkeutta suurempi. Kylkiluut ovat yläosastaan hyvin kaareutuneet ja jatkuvat litteämpinä rintalastaan.

Alalinja ja vatsa: Vatsalinja hiukan kohoava.

HÄNTÄ: Luonnostaan pitkä. Koiran ollessa levossa hännän tulee ulottua kinnerniveleen ja kaartua kärjestä hieman ylöspäin. Liikkeessä häntä voi kohota hieman korkeammalle, ei kuitenkaan koskaan selän yläpuolelle. Karva on hännässä yhtä pitkä kuin rungossa.

RAAJAT ETURAAJAT: Edestä ja sivulta katsottuna pystysuorat.

Lavat: Pitkät ja viistot.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungon myötäiset.

Kyynärvarret: Suorat ja lihaksikkaat.

Välikämmenet: Hieman viistot.

Etukäpälät: Pyöreät, lyhyet ja tiiviit.

TAKARAAJAT: Takaa katsottuna yhdensuuntaiset ja sivulta katsottuna pystysuorat.

Reidet: Pitkät ja lihaksikkaat.

Polvet: Polvinivel on vahva.

Kintereet: Kohtalaisen kulmautuneet, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Väljalat: Kohtisuorassa alustaan nähden.

Takakäpälät: Pyöreät, lyhyet ja tiiviit. Ei kannuksia eikä ylimääräisiä varpaita. Päkiät ovat lujat.

Kynnet ovat väriltään tummat.

LIIKKEET: Joustavat ja vapaat, tyylikkää ja vaivattomat. Eturaajojen liike kohtalaisen pitkälle eteen ulottuva, ja raajat liikkuvat yhdensuuntaisesti.

KARVAPEITE KARVA: Puolipitkä ja karhea, sormin tunnusteltaessa rahiseva. Karvan pituus on 5- 6 cm koko rungossa ja hännässä. Pohjavilla on hieno laatuista ja tiheää.

VÄRI: Kellanpunainen yksivärisenä, hiilikkona tai juovikkaana; tummanharmaa. Pienet valkoiset merkit rinnassa ja käpälissä sallitaan.

KOKO: Säkäkorkeus: Urokset 60 - 65 cm, nartut 55 - 60 cm. Sallittu poikkeama +/- 1 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VAKAVAT VIRHEET:

- Kahden hampaan puuttuminen paitsi jos ne ovat alaleuan P4-hampaat (P1- hampaita ei huomioida)
- Käänteinen leikkaava purenta, jossa ylä- ja alaetuhampaat eivät kosketa toisiaan
- Erittäin vaaleat silmät
- Selän päälle kiertyvä tai hyvin lyhyt häntä
- Kihartuva tai liian sileä karva; pehmeä tai villava karva. Karva lyhyempää kuin 4 cm tai pitempää kuin 7 cm.
- Raajojen asentovirheet, etenkin takaraajoissa, liikaa ulospäin kääntyvät käpälät, pihtikinttuisuus

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
- Epätyypillisuus

- Ylä- tai alapurenta, jossa ylä- ja alaetuhampaat eivät kosketa toisiaan Kahden P4-hampaan tai useamman kuin kahden muun hampaan puuttuminen (P1- hampaita ei huomioida)
- Herasilmä tai liian vaaleat, keltaiseen vivahtavat silmät
- Korvat, jotka eivät ole luonnostaan pystyt
- Häntä: surkastunut häntä tai hännättömyys.
- Väri: Musta, valkoinen, harlekiini tai laikukas väri. Liian suuri valkoinen läikkä rinnassa. Kokonaan valkoiset käpälät. Valkoista muualla kuin sallituissa paikoissa.
- Muu kuin rotumääritelmässä sallittu koko (poikkeama mukaan luettuna). Uros, joka on 67 cm korkea, tai narttu, joka on 62 cm korkea, voidaan hyväksyä, jos koira on erittäin korkeatasoinen.

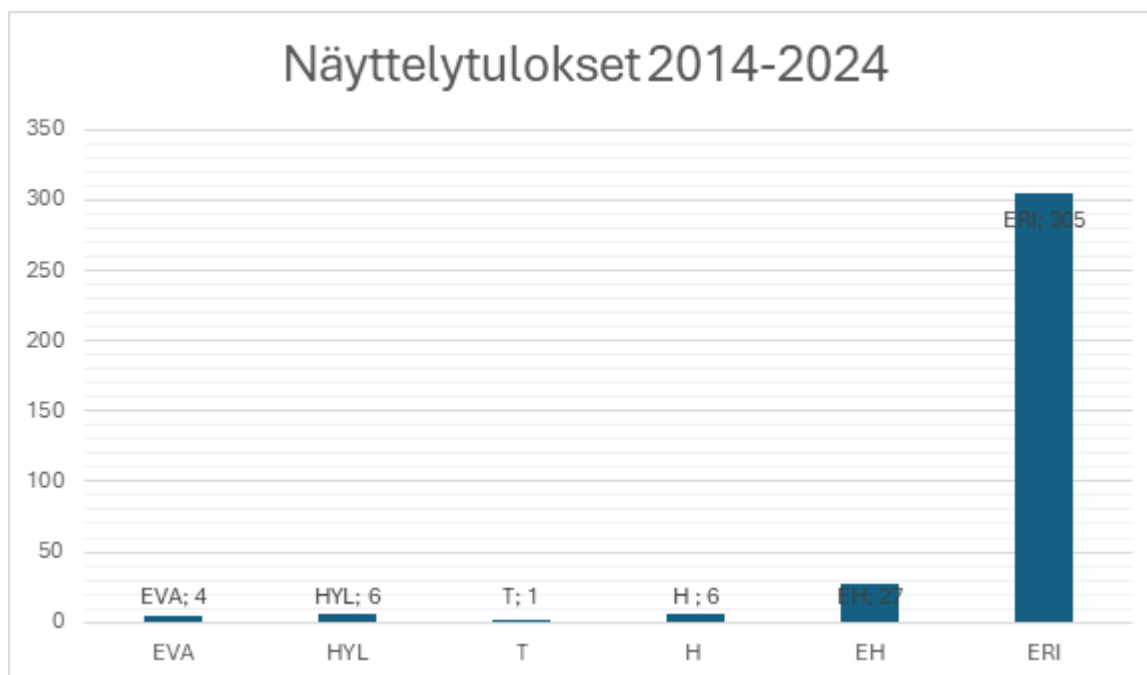
HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

TAULUKKO 15. Näyttelytilastot vuosilta 2014-2024 (Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 5.12.2024)							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	88 tulosta	11 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	105 tulosta
Nuorten luokka	41 tulosta	7 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	50 tulosta
Avoin luokka	68 tulosta	7 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	82 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	83 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	87 tulosta
Veteraaniluokka	22 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	22 tulosta
Yhteensä	302 tulosta	27 tulosta	6 tulosta	1 tulosta	4 tulosta	6 tulosta	346 tulosta

Näyttelyissä käynti on pysynyt suunnilleen samana vuosina 2020–2024 eli noin 17–27kpl näyttelykäyntejä. Ennen sitä nähdään koronan aiheuttama näyttelykato ja ennen sitä vuosina 2014–2019 nähdään enemmän näyttelykäyntejä vaihdellen 25–63kpl välillä.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Suomen Kennelliiton jalostustarkastuksia ei ole katsottu aiheelliseksi tällä hetkellä. Picardienpaimenkoirille ei ole tällä hetkellä omaa rotutyypillistä jalostustarkastusta Suomessa.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan lammasmaunojen kuljetuksessa ja vartioimisessa ketterä liikkuminen ja itsenäisyys, kestävä koira oli tärkeitä ominaisuuksia. Nykyisessä käytössänsä lenkki- ja harrastuskaverina tarvitaan edelleenkin tervettä ja kestävää liikkumista. Tämän edellytyksenä koiralla tulee olla terve ja liioittelematon rakenne.

Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodussa ei ole tällä hetkellä havaittavissa ulkomuotoon tai rakenteeseen liittyviä ongelmia. Liioiteltuja piirteitä tulee jatkossakin välttää jotta rodun rakenne säilyy ja mahdollistaa rodun käyttötarkoitukset.

Ongelmien mahdollisia syitä

Rodun ulkomuotoon voi vaikuttaa mahdollinen matador-jalostus ja liioiteltujen liikkeiden hakeminen näyttävämmän näyttelykoiran tavoittelussa.

Korjaavia toimenpiteitä

Rodun säilymisessä mahdollisimman paljon rotumääritelmän mukaisena tulee välttää kaikenlaista liioittelevia ylilyöntejä koiran vahvuuden, koon sekä luonne ominaisuuksien kustannuksella. Tasapainoisuus, sopusuhtaisuus ja käyttöominaisuuksien säilyminen ovat asioita, joihin tulee kiinnittää tulevana vuosina edelleen erityistä huomiota muiden rotuominaisuuksien rinnalla.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen ja ensimmäisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaoloaika oli 2020-2025.

Käytetyimpien urosten jalostuksen taso

TAULUKKO 16. Käytetyimpien urosten v 2009 - 2024 jälkeläistilasto
(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 7.12.2024)

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat				Kyynärnivelet				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %
1	LV MVA LT MVA HeJW-18 JV-18 HeW-18 SEJV-19 SEV-19 EEV-19 BALTV-19 NOX DE L'ABBAYE DES SOURCES BLEUES	2017	2	14	0	0	4	4	29%	100%	4	0	29%	0%	3	0	21%	0%	5	3	36%	60%
2	EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA HeJW-17 HeW-17 PMJV-17 V-18 SEV-18 RAKKAPALON GAROU LE GRAND	2017	2	3	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	0	33%	0%	1	1	33%	100%
3	DK MVA JMV-14 DKV-15 ILAN DES JARDINS DE DAMALIS	2013	1	3	0	0	1	0	33%	0%	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	1	33%	100%

TAULUKKO 17. Käytetyimpien narttujen v 2009 - 2024 jälkeläistilasto
(Lähde: KoiraNet / Kennelliitto 7.12.2024)

#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat				Kyynärnivelet				Polvet				Silmät			
			Pentueet	Yhteensä	Vuoden aikana	Toisessa polvessa	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %	Tutkitu	Sairas	Tutkitu %	Sairas %
1	FI MVA EE MVA LT MVA SEV-15 SEJV-15 EUV-15 HeW-15 PMV-15 HeW-16 V-16 HeW-18 EEV-19 JAINO DU COURANT D'ERE	2014	2	13	0	10	8	8	62%	100%	8	1	62%	12%	5	0	38%	0%	6	1	46%	17%
2	TAIKURIN BERYL D'EDEN	2009	1	10	0	0	2	1	20%	50%	1	0	10%	0%	0	0	0%	*	1	0	10%	0%

3	C.I.E. FI MVA EE MVA LV MVA LT MVA BALT MVA V-17 JV-17 HeJW-17 HeW-17 EEJV-18 EEV-18 V-18 BALTV-19 HeW-19 TLNW-20 RAKKAPALON GINGER LA BELLE	2017	1	7	0	0	2	2	29%	100%	2	0	29%	0%	2	0	29%	0%	2	2	29%	100%
4	FI MVA LUCY DE LA FORET DE GAROU	2015	1	3	0	0	1	0	33%	0%	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	1	33%	100%
5	FI MVA EE MVA LT MVA PMV-22 PASSADENAS BEAUTY DE L'ETERNELLE SMARTYS	2019	1	2	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*	0	0	0%	*
6	FI MVA EEV-13 GITANE DU MOULIN DE BOUCHERON	2011	1	1	0	0	1	1	100%	100%	1	0	100%	0%	1	0	100%	0%	0	0	0%	*
7	FI MVA EE MVA LV MVA MIRABELLE DES GAROUS D'EBENE	2016	1	1	0	0	0	0	0%	*	0	0	0%	*	1	0	100%	0%	1	1	100%	100%

Tilastojen perusteella on selvää, että parantamisen varaa on. Käytetyimpien koirien jälkeläisistä vain pieni osa on tutkittu, joten jälkeläisten omistajia tulisi aktiivisemmin kannustaa terveystutkimuksiin. Tämä lisäisi tietoa jälkeläisten terveydentilasta ja tukisi jalostusvalintoja. Joillakin käytetyimmillä koirilla terveystutkituista jälkeläisistä merkittävä osuus on osoittautunut sairaksi, mikä korostaa tutkimusmäärien tärkeyttä.

Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Picardienpaimenkoirille on laadittu edellinen jalostuksen tavoiteohjelma vuonna 2019. Ohjelmassa terveydelle asetetut tavoitteet ovat terveystutkimusten lisääntyminen ja laajentuminen suhteessa rekisteröityihin koiriin. Lisäksi tavoitteena on ollut, että jalostukseen käytettävien yksilöiden terveystutkimukset ovat kattavat ja paritukseen käytettävät yksilöt täydentävät toisiaan myös sukutaustansa osilta positiivisesti. (Taulukko 15)

On todettava, että rodun JTO:n tavoitteet eivät ole toteutuneet muilta osin kuin sukusiitosprosentin ja jalostusyhdistelmien luonnetestauksen osalta.

TAULUKKO 18. Picardienpaimekoirien edellisen jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Rodun jalostuspohja laajenee, perinnöllinen vaihtelu säilyy tehokkaammin		Ei toteutunut
Sukusiitosaste pidetään nykyisellä tasolla, enintään kuitenkin 6,25%	Ei tiedossa	Toteutunut
Luonnetestattujen ja/tai MH kuvattujen koirien osuus kasvaa suhteessa rekisteröityihin koiriin nykytilasta		Ei toteutunut
Jalostusyhdistelmissä tavoitteena että molemmat vanhemmat olisi luonnetestattu tai MH kuvattu		Toteutunut
Silmätutkittujen osuus rekisteröidyistä kasvaa suhteessa nykyiseen	Ei tiedossa	Ei toteutunut
Kannustetaan lonkka-, kyynär- ja selkäkuvauksiin	Terveiden osalta on tavoitteena tutkia vähintään jalostukseen käytettävät yksilöt. Yhdistelmää suunnitellessa tulee ottaa huomioon yksilöiden ja suvun tiedossa olevat viat, sairaudet, luonteen ominaisuudet, ulkomuodolliset seikat, kantamme laajuus sekä sukulaisuusaste. Jalostusparien tulee täydentää toisiaan, eikä niillä tule olla samoja rodussa esiintyviä epäkohtia.	Ei toteutunut
Ulkomuoto pyritään säilyttämään rotumääritelmän mukaisena / Yleistavoitteena on ulkomuodoltaan rotumääritelmää vastaava picardienpaimenkoira.	Rotua harrastava yhdistys ei ole tehnyt tarvittavia toimenpiteitä tukeakseen harrastajia ulkomuodon säilyttämisessä.	Ei voida osoittaa toteutuneeksi

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Suomen tämän hetkisestä jalostuksesta ulkopuolelle jäävästä picardienpaimenkoira populaatiosta ei ole jalostuskäytössä terveystutkimustulosten takia kuten huonojen lonkkakuvaustulosten takia (HD D 12% ja E 4% tutkituista).

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Picardienpaimenkoiran kasvatustyötä pyritään ohjaamaan niin, että jalostuksen tuloksena on tyypiltään rodunomainen, fyysisesti ja psyykkisesti terve picardienpaimenkoira. Picardienpaimenkoiran nykyinen käyttömuoto on aktiivinen ja monipuolinen harrastuskoira sekä perheenjäsen.

Jalostuksen tavoitteet muodostavat yhdessä kokonaisuuden, johon rodun kasvatuksessa kokonaisvaltaisesti tulisi pyrkiä. Tavoitteena jalostuksessa on välttää liiallista sukusiitosta sekä "matadorijalostusta" ja jatkuvasti pyrkiä siihen että yksilöitä käytettäisiin mahdollisimman tasaisesti ja että mahdollisimman monet sukulinjat säilyisivät jalostuksessa. Tämän päivän jalostustyön tulee palvella tulevaisuuden jalostustyötä luomalla sille pohja, josta voidaan jatkaa ja pyrkiä eteenpäin.

Terveyden osalta on tavoitteena tutkia vähintään jalostukseen käytettävät yksilöt. Yhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden ja suvun tiedossa olevat viat, sairaudet, luonteen ominaisuudet, ulkomuodolliset seikat, kantamme laajuus sekä sukulaisuusaste. Jalostusparien tulee täydentää toisiaan, eikä niillä tule olla samoja rodussa esiintyviä epäkohtia.

Ulkomuodon osalta tavoitteena on säilyttää FCI:n 23.1.2009 hyväksymän rotumääritelmän mukainen picardienpaimenkoira.

Tavoitteet JTO kaudelle 2026-2030

- Rodun jalostuspohja laajenee, perinnöllinen vaihtelu säilyy tehokkaammin
- Sukusiitosaste pidetään nykyisellä tasolla, enintään kuitenkin 6,25%
- Luonnetestattujen ja/tai MH kuvattujen koirien osuus kasvaa suhteessa rekisteröityihin koiriin nykytilasta -> jalostusyhdistelmissä tavoitteena että molemmat vanhemmat olisi luonnetestattu tai MH kuvattu
- Silmätutkittujen osuus rekisteröidyistä kasvaa suhteessa nykyiseen
- Kannustetaan lonkka-, kyynär- ja selkäkuvauksiin
- Kannustetaan sydäntutkimuksiin

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostuksessa pyritään käyttämään mahdollisimman korkealuokkaista jalostusmateriaalia ja siitosyhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden luonteenominaisuudet, ulkomuodolliset seikat sekä mahdolliset viat ja sairaudet. Kuitenkaan ei tule keskittyä liiaksi yksittäisiin kriteereihin vaan yksilöä sekä myös jalostusyhdistelmää on tarkasteltava kokonaisuutena. Jalostusarvoa määritettäessä kiinnitetään huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen lähisukulaisten sekä mahdollisten jälkeläisten laatuun. Jalostusyhdistelmää valittaessa tulisi pyrkiä löytämään yksilöt, jotka täydentäisivät toisiaan; jos toisella on jokin selvä virhe, tulisi

toisen olla siinä kohtaa virheetön. Tulee muistaa, että yksi uros ei sovi kaikille nartuille eikä kaikilla nartuilla suinkaan tarvitse teettää pentuja.

Jalostusyksilön tulee olla:

- Luonteeltaan rodunomainen
- Tyypiltään ja rakenteeltaan rodunomainen
- Vapaa vakavista perinnöllisistä sairauksista ja vioista, joita se ei myöskään tiettävästi periytä

Populaation rakenne ja jalostuspohja Suomen hyvin pientä populaatiokokoa tulee voida hallitusti kasvattaa siten, että pentujen tarjonta ei kuitenkaan ylitä kysyntää. Ei pyritä rodun räjähdysmäiseen suosion kasvuun, joten kannan koko pysyy hallittuna.

Jalostussuosituksena on, että sukusiitosprosentti olisi korkeintaan 3,5% viidellä sukupolvella laskettuna (Koiranet). Jos sukusiitosastetta ei saada määritettyä, yhdistelmän sukatokertoimen tulisi olla vähintään 0,85 viidellä sukupolvella laskettuna.

Rodun jalostusohjesääntö

Käyttäytyminen ja luonne

Suomessa picardienpaimenkoirilla ei ole käytössä rodunomaista testausjärjestelmää. Jalostuksen tavoiteohjelman tavoite on tutkimustiedon lisäämisessä ja pyrkimyksenä luonnetestausten / MH luonnekuvausten nousujohteisuus. Jalostuksessa tulee pyrkiä kasvattamaan hyväluonteisia picardienpaimenkoiria, jotka sopeutuvat hyvin nykypäivän elämään. Arkoja, hermostuneita tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Kasvattajien tulee myös kiinnittää huomiota pennun ostajien ohjaukseen picardienpaimenkoiran kasvattamisessa yhteiskuntakelpoiseksi koiraksi, sillä se on vahvaluontoinen ja itsenäinen koira joka tarvitsee määrätietoisesta kasvatuksen pennusta pitäen. On toivottavaa että mahdollisimman moni koira luonnetestataan tai MH-luonnekuvataan, jotta saamme mahdollisimman kattavan, vertailukelpoisen kuvan rotumme ja sen yksilöiden käyttäytymisestä jalostus valintojen tueksi. Toivottavaa on että kasvattajilla on kriittinen suhtautuminen omien jalostusyksilöiden luonteeseen ja että jalostusparien valinnassa tunnetaan yksilöiden luonteenpiirteitä ja osataan olla yhdistämättä samoja ongelmallisia ominaisuuksia.

Terveys ja lisääntyminen

Koiraa jolla jonkinlainen kehityshäiriö tai epämuodostuma tai krooninen sairaus, allergiaa (ts. koiralla toistuvia tai jatkuvia iho-oireita tai kutinaa) ei saa käyttää jalostukseen.

Jalostukseen käytettävät yksilöt tulee olla silmätarkastettu. Silmätarkastustulos on voimassa 24 kk. Sairaita, tunnettuja kantajia (sairaiden vanhempia tai sairaiden jälkeläisiä) tai sairaiden täyssisaruksia ei tule käyttää jalostukseen. Tunnetun kantajan täyssisaruksia tai jälkeläisiä ei suositella jalostuskäyttöön. Jos ko. yksilö kuitenkin muilta ominaisuuksiltaan on niin erinomainen, että sitä halutaan käyttää siitokseen, olisi sitä harkiten käytettävä sellaisten linjojen kanssa, joissa tunnettuja kantajia ei esiinny lainkaan tai ainakaan aivan lähisukupolvissa.

Etenevä verkkokalvon surkastumaan, eli PRA: Sairasta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Canine Multifocal Retinopathy, CMR: Sairasta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Retinan dysplasia (RD): Jaetaan kolmeen muotoon. Lievimässä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja siihen sairastuneita koiria voi käyttää harkiten vain terveen kumppanin kanssa. Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on harvinaisin. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

PPM , iris-iris: Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Pienisilmäisyys M + MOA: Mikro-oftalmia ja / tai moa -diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Iris hypoplasia: Lieväasteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa. Vakava-asteisen irishypoplasia-diagnoosin saanutta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen.

Lonkkanivelen kehityshäiriö HD: Jalostukseen käytettävän yksilön tulee olla virallisesti lonkkakuvattu ja jalostuksessa tulee pyrkiä mahdollisimman tervelonkkaisiin yhdistelmiin. Koiraa, jolla on vaikea-asteinen (E) lonkkaniveldysplasia ei saa käyttää jalostukseen. Koiraa, jolla on keskivaikea (D) lonkkaniveldysplasia ei tulisi käyttää jalostukseen. Jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon paitsi jalostusyksilöiden vanhempien, isovanhempien jne. myös sisarusten sekä mahdollisten jälkeläisten lonkkakuvaustulokset.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö: Yhdistelmästä vähintään toisen vanhemmista tulee olla virallisesti tutkittu kyynärnivelen osalta ja tuloksen olla 0 (ei muutoksia). Mikäli jalostusyksilöllä on kyynärnivelistä 1. asteen muutokset, tulee se yhdistää kyynäriltään terveeseen (0) yksilöön. Tällöin yhdistelmän molempien osapuolten tulee siis olla tutkittuja. Koiraa, jolla on 2. asteen muutokset tai huonommat, ei suositella jalostukseen.

Spondyloosi: Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiäisun vaikutuksen arvioimiseksi.

Autoimmuunisairaudet: Koiraa, jolla on autoimmuunisairaus, ei saa käyttää jalostukseen. Tulee muistaa, ettei koiraa ole perimältään terve vaikka koiraa tulisi toimeen lääkityksellä ja näyttäisi päällisin puolin olevan kunnossa. Rodussa tunnettuja autoimmuunisairauksia ovat mm. SLO ja SLE.

Atopia, allergia: Koiraa, jolla on diagnosoitu atopia tai allergia ei saa käyttää jalostukseen. Myöskään koiraa, jolla on toistuvia tai jatkuvia iho-oireita tai kutinaa ei saa käyttää jalostukseen.

Sydämen sivuääni: Rodussa on raportoitu joitakin sydämen sivuääniä. Sivuuänet voivat kertoa muusta sydämen sairaudesta ja nämä tulee aina tutkituttaa tarkemmin sydämeen erikoistuneella eläinlääkärillä. Sydänvikaista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Muita yksittäisiä rodussa raportoituja sairauksia/vikoja. Yksilöitä joilla alla mainittuja vikoja ei saa käyttää jalostukseen

- Vatsalaukun kiertymä
- Penisluu emättimessä
- Kivesvika
- Yksilöitä joilla alla mainittuja ongelmia, tulee käyttää suurta harkintaa jalostuskäytön suhteen.
 - Herkkävatsaisuus
 - Syvällä sijaitsevat ulkosynnyttimet
 - Emättimen väliseinämä
 - Heikot ristisiteet

Ulkomuoto

Yleistavoitteena on ulkomuodoltaan rotumääritelmää vastaava picardienpaimenkoira. Näyttelytulosten ja sijoitusten sijaan toivotaan kiinnitettävän huomiota rodun alkuperäiseen käyttötarkoitukseen ja ulkomuodollisten ominaisuuksien tarkoituksenmukaisuuteen. Liioiteltuja epäterveitä ominaisuuksia suhteessa rotumääritelmään ei esiinny eikä ne ole toivottavia. Jalostukseen käytettävän yksilön tulee olla luonteeltaan, tyypiltään sekä rakenteeltaan rodunomainen. On suositeltavaa, että se on palkittu näyttelyssä vähintään EH:lla eli on vähintään rotunsa erittäin hyvä edustaja. Jalostusyksilöllä ei saa olla rotumääritelmän mukaista nollaavaa virhettä.

Ikä

Uroksien suositeltava alaikäraja on 24 kk, samoin myös narttujen. Ensimmäisiä pentuja ei suositella teetettäväksi nartulla yli 5-vuotiaana. Yli 8-vuotiaan nartun astuttamisessa noudatetaan Suomen Kennelliiton koirarekisteriohjetta. Pentueiden välin tulee olla vähintään 10 kk. Koiraa suositellaan käytettäväksi ensimmäisen pentueen jälkeen vasta kun sen jälkeläisistä on näyttelyarvosteluja ja suositeltuja tutkimustuloksia.

Suositus yksittäisen koiran enimmäisjälkeläismäärälle

Laskennallinen rodun monimuotoisuutta tukeva jälkeläismääräsuositus on 5% neljän vuoden rekisteröinneistä. Rodussa syntyy lukumääräisesti vain vähän pentuja ja pentueita, joten laskennallinen suositus on vain yksi pentue. 18 jälkeläistä yhdelle koiralle rodussa, jossa 2014-2023 on vuosittain rekisteröity isoimmillaan 8 koiraa, ei ohjaa jalostusta monimuotoisuuden ja elinvoimaisuuden säilyttämiseen. Tilannetta tuleekin tarkastella kaudella 2026-2030.

Urosten jalostuskäyttö tulisi jakaantua tasaisesti sen eliniälle ja yhdistelmiä uusittaessa tulee käyttää harkintaa. Pieniä pentueita syntyessä on mahdollisuus kahteen pentueeseen jotta toisen polven jalostukseen voidaan valita parhaimmat yksilöt. Isojen pentueiden kohdalla koiramäärä pysyy kohtalaisena kun pentujen enimmäismäärään kiinnitetään huomiota.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotua harrastava yhdistys toteuttaa käytännön jalostusneuvontaa, vastaa jalostuskyselyihin ja -ilmoituksiin. Opastaa rodusta kiinnostuneita jakamalla tietoa myös muiden maiden yhdistyksistä.

Yksittäisen koiran jälkeläisten osuutta seurataan vuosittain SKL:n jalostustietokannasta. Sukusiitosasteen seuraamisessa käytetään apuna SKL:n KoiraNet-jalostustietojärjestelmää ja huomioidaan sukusiitoskertoimien lisäksi sukukatokertoimet yhdistelmiä suunniteltaessa. Rotuyhdistys kannustaa osallistumaan joko luonnetestiin tai MH-luonnekuvaukseen.

Rodun koirien ominaisuuksia (esim. käyttäytyminen, terveys) pyritään kartoittamaan jäsenistölle suunnattujen kyselyiden avulla.

Vuosittain järjestettävä tuomarien koulutustilaisuus.

Rodun ominaisuuksista ja tilasta, jalostustavoitteista ja suosituksista pyritään tiedottamaan jäsenistölle ja kasvattajille.

Ohjataan uusia kasvattajia ennen ensimmäistä pentuetta. Kennelnimihakemuksen rotujärjestön lausunnon antamisen yhteydessä hakijalle toimitetaan rodun JTO.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Populaatio

Vahvuudet

Sukutaulujen tuntemus. Mahdollisia nuoria jalostuskoiria kasvamassa. Viime vuosina ei ole tuotettu pentueita samalla yhdistelmällä.

Heikkoudet

Tehollisen populaation pieni koko..

Mahdollisuudet

Tuontikoirien sekä ulkomaisten urosten käytön lisääntynyt määrä, lisää eri uroksia jalostuskäyttöön. Uusia aktiivisia harrastajia ja kasvattajia.

Uhat

Populaatio pienenee entisestään.

Varautuminen

Yhdistys ja sen jalostustoimikunta auttaa ja neuvoo harrastajia koirien hankinnassa sekä kasvatustyössä.

Luonne ja käyttäytyminen

Vahvuudet

Valtaosa koirista hyväluonteisia, oikealla kasvatuksella suuri osa ongelmista voidaan välttää

Heikkoudet

Picardienpaimenkoira ei sovi kaikille, käytösongelmia esiintyy. Picardi ei ole tyypillinen palveluskoira, eikä se ole itsenäisen luonteensa vuoksi kovin helppo koulutettava.

Mahdollisuudet

Käytetään hyväksi luonnetestausten ja -kuvausten sekä käyttäytymistutkimusten tuloksia.

Uhat

Luonne- ja käytösongelmat lisääntyvät.

Varautuminen

Luonnetestausten- ja kuvausten osuuden kasvattaminen. Pennunostajien tarkka valinta ja ohjaus.

Terveys**Vahvuudet**

Koiria terveystutkitaan. Avoin KoiraNet. Kasvattajien valveutuneisuus ja aktiivisuus.

Heikkoudet

Perinnölliset sairaudet, avoimuuden puute rodun sairauksista maailmanlaajuisesti.

Mahdollisuudet

Pystytään hyödyntämään myös ulkomaista tutkimustietoa

Uhat

Sairaudet yleistyvät entisestään; kaikissa maissa ei olla yhtä avoimia. Autoimmuunisairaudet.

Varautuminen

Tutkitaan jalostuskoirat suositusten mukaisesti. Pyritään ohjaamaan kasvattajia riskien tunnistamisessa. Kannustetaan tutkimaan myös jalostuksen ulkopuolelle jäävät yksilöt.

Rakenne**Vahvuudet**

Rodussa ei esiinny liioiteltuja piirteitä. Vakavia rakennevikoja esiintyy hyvin vähän.

Heikkoudet

Tällä hetkellä ei ole rakenteellisia heikkouksia.

Mahdollisuudet

Kasvattajien ja rotua harrastavien välinen avoimuus ja yhteistyö.

Uhat

Kapea geenikanta.

Varautuminen

Ulkomuototuomarikoulutus. Tiedotuksen lisääminen.

Rodun markkinapotentiaali**Vahvuudet**

Rodulla on rodun harrastajien kesken hyvä maine. Moni picardienpaimenkoiran omistaja haluaa uudelleen saman rotuisen.

Heikkoudet

Rodun kysyntä on vähäistä. Rotu ei sovi kaikille.

Mahdollisuudet

Pentujen kasvatusta pöydy vastuullisena. Kiinnittämällä huomiota etenkin luonteeseen ja käyttöominaisuuksiin löydetään jatkossakin potentiaalisia hyviä koteja.

Uhat

Rodun kysyntä. Pentuja myydään sopimattomiin koteihin, jolloin mm. käytösongelmat lisääntyvät.

Varautuminen

Pidetään rodun maine hyvänä panostamalla etenkin luonteeseen ja terveyteen sekä pennunostajien ohjaamiseen.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

TAULUKKO 19. Vuosi / Tehtävä tai projekti	
Jatkuva	Jäsenistön tiedottaminen ajankohtaisista terveys- ja luonneasioista. Vuosikirjan toimittaminen ja jakaminen jäsenistölle vuosittain.
Vuosittain	Rodun harrastajien kokoaminen esim yhteisille harrastuspäiville.
2025-2026	Käyttötymisen jalostustarkastuksen ihanneprofiilin laatiminen
2026	Uusi JTO hyväksytty ja käytössä. Terveystutkimustulosten seuranta ja taulukointi. Tiedotus rodun tulevaisuuden riskitekijöistä.
2026-2030	Suomen Picardienpaimenkoirat ry järjestäisi itsenäisesti luonnetestejä
2026-2027	Terveyskyselyn luonti ja tuottaminen, luonnekyselyn tuottaminen.
2026-2030	Terveys-, näyttely- ja käyttötulosten seuranta ja taulukointi. Lisääntymiskysely rodun kasvattajille. Tulosten julkaisu nettisivuilla sekä vuosikirjassa.
2026-2030	JTO:n vaikutuksen seuraaminen. JTO:n vaikutuksia seuraa erityisesti yhdistyksen jalostustoimikunta, joka esittää yhteenvedon ja suunnitelman toimistaan vuosittain yhdistyksen kevätkokouksessa. Tarvittaessa jalostustoimikunta esittää yhdistyksen hallitukselle toimenpiteitä.
2028-2029	Uuden JTO päivityksen valmistelu.
2030	Uuden JTON toimittaminen rotujärjestölle ja Kennelliittoon (31.5.2030 mennessä).

7. LÄHTEET

Amoros, Gérard, Le Berger Picard: un authentique chien de berger. Les Bergers des Fées Association, 2015.

Berger Picard Club of America

Cederlöf, Johanna, Terävyys ja puolustushalu. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 3/2019.

Compuped/ sukusiitoskertoimet

Kennelliiton KoiraNet - jalostustietojärjestelmä

Kiminki, Auli, Koiran toimintakyky - mitä se on? Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 1/2019.

Lankinen, Jorma, Hermorakenne. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 4/2019.

Lankinen, Jorma, Kovuus. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 6/2019.

Lankinen, Jorma, Temperamentti. Palveluskoirat: koiraharrastajan erikoislehti 5/2019.

Lappalainen Anu, Kyynärnivelen kasvuhäiriöt. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Lappalainen Anu, Lonkkanivelen kasvuhäiriöt. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Saikku-Bäckström Anu, Spondyloosi. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Les Amis du Berger Picard

Luonnetestin arvosteluohje, voimassa 1.1.2015 alkaen. Julkaisija Suomen Kennelliitto. Mahlanen Nina, Atopia Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Mäki Katariina, Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Picardien arvioitu levinneisyys maailmassa. We love our Berger Picards -Facebook-ryhmä, elokuu 2018.

Suomen picardienpaimenkoirien omistajille suunnattu luonne ja käyttäytymiskysely

Svenska Briardklub (Picard)

UK Picardy Sheepdog Club

Vanhapelto Päivi, Yleiset perinnölliset silmäsairaudet. Julkaisija Suomen Kennelliitto

Silmäsairauksien lähde: Suomen Kennelliitto, silmätarkastuseläinlääkärit Sari Jalomäki, Elina Pietilä ja Päivi Vanhapelto

8. LIITTEET